

VÁROSI TANÁCS VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA
N A G Y K A N I Z S A

1 - 4 /1990

M E G H I V Ó

Nagykanizsa Város Tanácsának Végrehajtó Bizottsága a városi tanács ülését 1000. szeptember 13-án /csütörtök/ 13 órára összehívja.

Az ülés helye: a Hevesi Sándor Művelődési Központ kamaraterme /Széchenyi tér 5./

Napirend: 1. Nagykanizsa terület- és településfejlesztésének, valamint a tanácsi gazdaság működésének tapasztalatai, további tennivalók /írásban és szóban/

Előadó: Zsoldos Ferenc tanácselnök

2. Javaslat az Andrejka utcai VI-os és a kiskanizsai III. számú bölcsőde összevonására /írásban/ /Az augusztus 23-i rendkívüli tanácsülésre már megküldött anyag/

Előadó: Dr. Nemesvári Márta osztályvezető

3. Egyéb

A tanácsülésre tisztelettel meghívom.

Nagykanizsa, 1990. szeptember 6.

Dr. Balázs Sándor s.k.
vb. titkár

Zsoldos Ferenc s.k.
tanácselnök

N A G Y K A N I Z S A

terület- és településfejlesztésének, valamint a tanácsi gazdaság működésének tapasztalatai, további tennivalók

Készítették:

Városi Tanács VB.
Szakigazgatási Szervei

Nagykanizsa, 1990. július 5.

T A R T A L O M J E G Y Z É K

	Oldal
Bevezetés	1.
Városszerkezet, területfelhasználás, területrendezés	1-2.
Népesség, demográfia, munkaerő-mozgás, foglalkoztatás	2-4.
Lakásépítés, lakásgazdálkodás	4-7.
Vízgazdálkodás	7-9.
Energiaellátás	9.
Közlekedés, hírközlés	10-13.
Egyéb kommunális ellátás	13-14.
Oktatás, közművelődés, sport	14-19.
Egészségügy	19-22.
Kereskedelem, szolgáltatás, idegenforgalom	22-24.
Igazgatás	24.
Tervezési, gazdálkodási tapasztalatok - pénzügyi kapcsolatok - hitelek	24-26.
Vállalatirányítás, vállalatfelügyelet, privatizáció	26-27.
Vállalkozások, privatizáció	28-30.
Az állampolgárok ügyeinek intézése	30-34.
A testületi munka	34-36.

A VII. ötéves középtávú tervidőszakra meghatározott feladatok értékelése és a kialakult helyzet elemzése egyaránt fontos úgy a leköszönő tanácstestület számára, mint a választások után megalakuló helyi önkormányzat részére.

Nagykanizsa Város Tanácsa a jelen középtávú tervidőszakban évente értékelte az éves tervek végrehajtását, 1988-ban elemezte az öt évre szóló feladatok időarányos és várható teljesítését, egyben a restriktív központi intézkedések negatív hatása miatt kényszerűségből módosította az eredeti programját. A gondokat nehezítette a folyamatos és felerősödő áremelkedés és a rendelkezésre álló pénzeszközök jelentős részét elszívó általános forgalmi adó bevezetése.

A központi elvonások és a reálérték csökkenés következtében olyan helyzet teremtődött, amelynek során az intézmények működtetése, fenntartása és a kiemelt ágazati célok megvalósítása lekötötték az erőforrások zömét. Ennek következtében több alapvető ellátást megoldó és minőségi igényt kielégítő fejlesztés megvalósítására nem nyílt lehetőség. A szakmai követelmények konfliktushelyzetbe kerültek a pénzügyi háttérrel. Mindezek ellenére a tervidőszak során elért eredmények jelentősek, olyan alapot adnak a leendő önkormányzat részére, amelyre építeni lehet.

A helyzetértékeléssel együtt számításokat végeztünk az 1991. évre áthúzódó szerződéses kötelezettségeken alapuló pénzügyi terhekről és megjelöltük azokat a feladatokat, amelyeket az ellátás javítása érdekében az új önkormányzatnak a következő időszakban meg kell oldani megfelelő, a lehetőségekhez igazodó időrendi rangsorolással.

A Város Tanácsa a majdan megalakuló új testület döntési lehetőség fenntartása érdekében arra is törekedett, hogy minél kisebb pénzügyi kötelezettséggel járó terhet hagyjon maga után. Emiatt több fontos műszakilag előkészített beruházást, felújítást (Komplex Szűrőállomás, Városi Könyvtár rekonstrukció bővítés, piac vásárcsarnok létesítés stb.) nem indított el és további hitelek felvételétől is elzárkózott.

Városszerkezet, területfelhasználás, területrendezés

Az elmúlt közel öt esztendő alatt Nagykanizsa településszerkezete a többirányú társadalmi-gazdasági folyamat hatására, döntőrészt szabályozott módon tovább fejlődött. Ennek kereteit a térségi településcsoport egészét magában foglaló, 1982. évben jóváhagyásra került általános rendezési terv adta. Ehhez illeszkedve külön ütemterv alapján sorra elkészültek a város területrendezési és beépítési tervei. Jelenleg 14 hatályban lévő rendezési és 26 beépítési terv szabályozza szinte valamennyi területegységre vonatkozóan -a városközponttól a zártkertekig- a városszerkezetet, a területfelhasználás módját, az épületek, építmények területét elhelyezési feltételrendszerét. Az elmúlt időszak fejlődés legfontosabb sajátossága, hogy az új építési területek feltárása mellett a történelmi városszerkezet a hozzá tartozó közlekedési hálózattal, zöldterületekkel együtt alapvetően megőrizte értékes elemeit. Ugyanakkor a városközpont és környéke ellátó hálózatának racionalizálása, városképi rendezése mellett teljesebb formában, karakterisztikusabb kialakultak a negyed- és az azokhoz kapcsolódó alközpontok.

A hosszú távra, illetve középtávú időszakra meghatározott szabályozási elvek, főbb előírások azonban teljes mértékig nem tudták figyelembe venni a folyamatosan változó területfelhasználási, építetői igényeket, ezért szükségessé vált egyes rendezési tervek felülvizsgálata, módosítása. Az általános rendezési terv 1985. és 1988. évi karbantartása, az 1989. évi felülvizsgálata és módosítása enyhítette a területfelhasználási és építetői igények, valamint a rendezési tervben meghatározott fejlesztési és egyéb célkitűzések közötti ellentmondásokat. Együttal határozott szakmai intézkedések történtek az olyan új típusú tervhierarchy kiépítésére, amely nemcsak a rendezési feladatokat vizsgálja, hanem a gazdasági-társadalmi összefüggéseket is a tervezés tárgyává teszi, közelebb hozva ezzel a város fejlesztési tervei és a rendezés elképzeléseinek tartalmi elemeit.

A közérdeklődés fokozódásával folyamatosan megváltozott a tervek készítésében való társadalmi részvétel, melyet többirányú módszertani változtatással segítettünk elő.

Összefoglalva megállapítható, hogy a város területrendezési tervei a folyamatos karbantartásokkal, felülvizsgálatokkal és az új tartalmi követelménynek megfelelő módosításokkal megfelelő alapot biztosíthatnak a jövőben is a további városfejlesztési elképzelések megvalósításához. Rövid távon a legfontosabb feladatnak a megváltozott lakásépítési, továbbá a magánvállalkozások területigényének kielégítését tartjuk, területfelhasználási szempontból, de legelőször a hasonló fajszínű feladat a jelenlegi piactér területének átalakítására, bővítésére vonatkozó rendezési tervi elképzelések mielőbbi véglegesítése.

Az építésügyről szóló törvényt az Országgyűlés a közelmúltban ismét módosította. Az új szabályozás annak érdekében, hogy jogos magánérdeket sértő korlátozásokra csak indokolt esetben kerüljön sor, a telektulajdonosok javára korlátozás-kártalanítás megállapítását írta elő. Ennek az előírásnak a területrendezési tervezési következményei ma még nem ismertek, de az anyagi kihatás miatt a munkát nehezíteni fogja és a folyamatos karbantartás, korszerűsítés elmaradása a területrendezési tervek avulását eredményezheti. A helyi önkormányzat szabályrendeletei várhatóan a területrendezési tevékenységben is új feladatokat fognak eredményezni.

Népesség, demográfia, munkaerő-mozgás, foglalkoztatás

A város lakónépessége a jelenlegi adatok alapján 55.319 fő. A tervidőszak induló évéhez képest közel 1.700 fővel csökkent, mely abból adódik, hogy a természetes szaporodás minimális, a vándorlási különbözet pedig negatív előjelű lett. Az elköltözési folyamat megindult, ugyanakkor az utóbbi években mérséklődött a városba történő beáramlás, amely azzal függ össze, hogy a városkörnyéken a kedvezőbb gazdasági lehetőségek között lévő községek népességmegtartó képessége erősödött.

A lakónépesség korösszetétele is módosult az eltelt időszak alatt. Növekedett az általános iskoláskorúak száma, kismértékben csökkent a munkaképeskorú népesség. A nyugdíjkorhatárt elért lakosság aránya az összlakónépességhez viszonyítva 18,9 %-ot jelent, mely 1986. évhez képest 14,5 %-os emelkedést mutat.

A '90-es évek elején a demográfiai hullám fokozatosan áttevődik a középiskoláskorú lakónépességre. Ezt követően a népesség korcsoportonkénti összetétele pozitívan változik, a szülőképeskorú nők számának emelkedésével. Az élénkülő természetes szaporodás következtében a '90-es évek közepétől várhatóan nő a bölcsődés és az óvodáskorúak száma. A korcsoportok eltolódásával nő a munkaképeskorúak aránya.

A tervidőszakra vonatkozó foglalkoztatáspolitikai koncepció még a teljes és hatékony foglalkoztatás megvalósítását tűzte ki célul. Mivel a kívánt szerkezetátalakítás csak lassan halad, így a tervidőszak elején a teljes foglalkoztatás fenntartható volt. Az elmúlt években a gazdasági szabályozók változásának hatásaként a gazdasági egységek hatékonyságra való törekvésével a foglalkoztatás feltételrendszerében változások következtek be. A munkaerőkereslet csökkent, de ezen belül a szakképzett, minőségi munkaerőre vonatkozó igény nőtt. Az új munkahelyteremtő beruházási, fejlesztési lehetőségek beszűkülése miatt főként 1988-tól a munkáltatók rákényszerültek létszámuk lassú ütemű csökkentésére. A munkaerőmozgás következtében megüresedett munkakörök betöltését zömében belső létszámátcsoportosítással, szervezeti változtatásokkal oldották meg.

A belső szervezeti módosítások, megvalósított létszámcsökkentések végrehajtása során a munkáltatók igénybe vették a foglalkoztatáspolitikai kibővített eszközrendszerének új elemeit: a meghosszabbított felmondási időt, az elhelyezkedési támogatást, az átképzés, betanítóképzés lehetőségét, valamint a korengedményes nyugdíjazást.

A munkáltatóknál a létszámcsökkentés elsősorban a városkörnyékből bejárókat, a nem megfelelő képzettséggel rendelkezőket, a fiatalok munkavállalókat, valamint az egyéb ok miatt hátrányos helyzetűeket érintette. A foglalkoztatási feszültségek áthidalása érdekében közösségi feladatok ellátására a foglalkoztatási alap terhére tanácsai támogatással (45 fő) közhasznú munkahelyeket szerveztünk (VGV 35 fő, kórház 6 fő, eü.gondnokság 4 fő).

A város foglalkoztatási szerkezetén belül a csökkentések ellenére változatlanul meghatározó az ipari népgazdasági ágazat, jelenleg 15 ezer főnek biztosít munkalehetőséget.

Az állami és szövetkezeti szektor anyagi ágaiban jelenleg 800 fővel dolgoznak kevesebben, mint 5 évvel korábban. A foglalkoztatottak létszámában jelentősebb mértékű csökkenést tapasztalunk a gépiparban, építőiparban, valamint a kereskedelmi ágazatban.

Ugyanakkor a terciér szektorban a vizsgált időszak alatt folyamatosan emelkedett a foglalkoztatottak száma. A város foglalkoztatási helyzetének értékelésénél nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy évről-évre növekszik a magánkisiparban és kereskedelem-ben foglalkoztatottak száma, valamint az új típusú vállalkozási formák és szervezetek taglétszáma is.

Újrakezdési kölcsönfelvétellel 107 magánvállalkozó részesült állami támogatásban.

Összességében megállapítható, hogy 1990. évre tovább szigorodott, minőségében átalakult a munkavállalók helyzete.

A munkanélküli segélyt igénylők aránya a munkaképeskorú népességhez viszonyítva ma még elenyésző.

Rövid és hosszabb távon a foglalkoztatás problémái erőteljesebben jelentkezni fognak. Ez elsősorban a gazdaság szerkezeti átalakítá-

sából és a várható demográfiai nyomásból adódik. Ellensúlyozó tényezőként említhetjük a munkahelyek területi megoszlásában várhatóan bekövetkező pozitív változásokat. A gazdasági potenciállal rendelkező Letenye, Zalakaros, Murakeresztur mikroközponttá történő fejlesztésével az ingázás várhatóan csökkenni fog.

A foglalkoztatáspolitikai alakulását a jövőben a munkáltatók érdekeltsége, azok helyi beruházási és munkahelyteremtési lehetőségei határozzák meg elsősorban. Ehhez párosulnak a vegyesvállalatok alapításában rejlő lehetőségek. Hosszabb távon a privatizált kül- és belföldi tőke bevonása kedvező folyamatot indíthat el gazdasági szerkezet módosításában és a foglalkoztatásban. A városban várhatóan az alapvető foglalkoztatást az ipar, ezen belül a gépipar adja. Főként a női munkaerő foglalkoztatására alapozva a könnyűipar szerepe tovább nőhet. Új foglalkoztatási lehetőséget alapvetően a kereskedelem, idegenforgalom, majd a fokozatosan kiépülő kvaterner szektor biztosíthat.

Jelentős módosulás várható a mezőgazdaságban, mivel a földtörvény az eddigieknél nagyobb mozgásteret biztosít a vállalkozóknak. Reálisan számolni kell azzal is, hogy a munkaképeskorú népesség egy részét az átalakítási folyamatok kedvezőtlenül fogják érinteni, a munkanélküliek aránya emelkedni fog.

A várható foglalkoztatási feszültségek kezelése új típusú együttműködést igényel a munkáltatók, a területfelhasználást irányító közigazgatás, a pénzügyintézetek, az oktatási intézmények, valamint a munkaügyi eszközrendszerrel működő Munkaügyi Minisztérium között. Szorosabb összhangot és jobb munkamegosztást kell létrehozni a szociálpolitika és a foglalkoztatáspolitikai között. Erősítenünk kell az érdekegyeztetést, az eddigieknél nagyobb figyelmet kell fordítanunk a különböző társadalmi rétegek helyzetének elemzésére, problémáik megoldására.

Lakásépítés, lakásgazdálkodás

Az urbanizációs nyomás csökkenésével kismértékben mérséklődött a nyilvántartott lakásigénylők száma. A központi és helyi anyagi lehetőségek beszűkülésével azonban a lakásépítés ütemében is jelentősebb visszaesés és szerkezeti átrendeződés következett be. Így napjainkra a lakásellátás feladata továbbra is a társadalompolitikai szempontból kiemelt területek egyike maradt. Azért indokolt ennek hangsúlyozása, mivel a komplex lakásépítés és lakásgazdálkodás -beleértve a mobilitás ösztönzésére és támogatására fordított kereteket is- mintegy 710 millió Ft helyi felhasználást igényelt, amely a rendelkezésre álló fejlesztési célú eszközök mintegy 53 %-a.

A VII. ötéves tervidőszakra tervezett 2160 lakásból 1700 db körül épül fel. Ezen belül 1635 db telepszorú lakást terveztünk, ebből alig több mint 1000 db valósul meg. Ennek alapvető oka, hogy az OTP beruházói magatartása fokozatosan megváltozott. A telepszorú magánlakásépítés esetében alapvető szempontként egyre inkább a garantált értékesítési lehetőségek biztosítása melletti nyereségérdekeltség vált.

A megváltozott szerkezeti módosulást jól tükrözi, hogy felére csökkent a bérlakásépítés, a tervezett OTP lakásszám mintegy 2/3-a valósul meg, ezzel szemben 30-40 %-kal növekedett a magánérs lakásépítés.

Nehezítette az építés előkészítésének és kivitelezésének folyamatát, hogy a lakótelepi lakások elhelyezése új építési területek feltárását igényelte, mely a tervidőszak elején jelentős többletköltséggel járt. A lakótelepi lakások építése mellett egyre inkább felértékelődött a belvárosi lakások iránti igény, ennek kielégítése érdekében sor került olyan városképileg is meghatározó beépítésekre, mint a Béke u. - Zrinyi u. sarok, a Lenin u. 10-12, a Zrinyi u. 20, valamint az Eötvös tér D-i oldala. Ugyanakkor a lakásépítés városképi és funkcionális szempontból egyaránt tovább fejlődött, igényesebbé vált.

Az évenkénti mintegy 20 %-os építési árnövekedés azonban halmozott lakásár növekedést eredményezett.

Míg 1987. évben az átadott lakások 11.800 Ft/m² építési áron valósultak meg, addig ez az 1990. évi befejezésű lakásoknál 22.700 Ft/m²-re emelkedett. Az általános forgalmi adó bevezetése is több irányban nehezítette a lakásépítési terheket. A telepszerű lakások területelőkészítését és közművesítését részleges ÁFA terheli.

A lakásárak növekedéséhez képest fokozatosan mérséklődik a fizetőképes kereslet, elsősorban a lakással nem rendelkező kiemelt rétegek esetében. Ezért egyik nagyon fontos feladat a szociális bérlakás építésének fenntartása és az újra elosztható használt lakások visszaadásának, cseréjének ösztönzése. Emellett szociálpolitikai megfontolásból a növekvő lakásárak miatti terheket az államnak nagyobb mértékben kell átvállalni.

A piaci értékesítésű lakásoknál a vállalkozások élénkítése és egy új alapokra helyezett szociális támogatási rendszer hozhat változást a lakáshoz jutási feltételek órdemi javításában.

Ezek a tényezők a további teendőket is meghatározzák:

- Külön kell választani egymástól a szociális támogatási rendszert és a lakásépítést mint gazdasági folyamatot. Az elmúlt évek gyakorlatát a fokozódó lakásigényekkel járó intenzív lakásépítés támogatást célszerű megszüntetni és a telekár-közműhozzájárulás mértékét gazdasági alapokra helyezve piaci viszonyok között kell mindenki számára egységes feltételek mellett felkinálni.

- A lakótelepi lakásépítés beépítési javaslata, az épületek szerkezete és struktúrája nyújtson lehetőséget több működő kivitelező szervezet versenyeztetéséhez. Célszerű a félkészállapotú lakásépítési forma alkalmazása is.

- Ki kell dolgozni a rendezési terv szerint hosszabb távon megvalósuló területek - jelenleg fenntartott parlag területek - átmeneti hasznosításának lehetőségét és módját.

- A lakótelepi tömeges lakásépítés mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a városképi rendezést is célzó belvárosi foghíj és rehabilitációs területek rendezésére. Ennek megvalósulását elősegíthetné egy olyan kereskedelmi mobilitási alap létrehozása, mely a lakásokkal együtt járó üzletek előkészítését szerkezetkész állapotig finanszírozná és a szabad piaci feltételeknek megfelelően értékesítené.

- A rendezési tervi előírások, szabályozások lehetőséget kell hogy biztosítsanak a vállalkozói kibontakozásnak.

A rendezési tervek iránymutató, szabályozó és nem kikatív meghatározó erővel bírnak.

Át kell értékelni az Ék-i lakótelep beépítési tervét és egy olyan lakótelepi struktúrát kell létrehozni, mely nem kötött technológiára utal, s nem ZÁÉV technológiára alapozott.

A mennyiségi lakásigények fokozatos csökkenésével, az életmód változásával a VII. ötéves tervidőszak során nagyon élénk, de a külső környezeti hatásokra erőteljesen reagáló lakásépítési célú telekigény mutatkozott.

Az anyagi forráslehetőségek maximális kihasználásával igyekeztünk a változó igények kielégítését biztosítani, mely több-kevesebb sikerrel történt.

A lakásépítési költségek növekedésének üteméhez hasonlóan nőtt a telekalakítás-közművesítés költsége. A telekalakítás terheit tovább fokozta a forgalmi adó kedvezőtlen hatása, mely a telekalakítást az ÁFA teljes terhével sújtja. Így a telekárak olyan mértékben emelkednek, hogy az értékesíthetőség komoly nehézséget jelent és többlet tanácsi bevételt nem eredményez. Ugyanakkor a közművesítetlen területeken a lakossági (társulások) közműépítést ÁFA visszatérítéssel és SZJA kedvezményrel támogatják a központi szabályozók.

Célszerű megvizsgálni a telekalakításnak azt a módját, hogy a telkeket csak a legalapvetőbb közművekkel ellátva értékesítjük és a további közműépítés társulások formájában történne.

A vállalkozó kisservezetek szaporodása várhatóan kedvező hatással lesz a telekelőkészítési közművesítés és társulások közműépítés vállalkozásba adására.

A VII. ötéves tervidőszak eddigi éveiben mindössze 153 lakás felújítás és 26 korszerűsítés valósult meg.

A korábbi időszakhoz viszonyított nagyarányú visszaesés a lakóházfelújítási alap reálérték jelentős mértékű csökkenésének és a felújítási költségek emelkedésének a következménye.

Évente átlagosan 60 millió Ft-ot fordítunk felújításra, melyből az állami támogatás mértéke 40 millió Ft volt. Megyei átlagban Nagykanizsán a legnagyobb -mintegy 70 %- az elmaradt felújítási kategória aránya, így nagyon kedvezőtlenül érintette a lakóházfelújítási alapot, hogy 1990. évben az állami támogatás mindössze 21,5 millió Ft-ra zsugorodott, amely a tervezetthez képest 53,7 %-os csökkenést mutat.

Egy új, korszerű, a városi érdekeket jobban kifejező lakásvagyon működtetési-fenntartási modell kialakítása mellett továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani a városközponti lakóépületek rehabilitációjára, az elmaradt felújítások pótlására és a megelőző karbantartásokra. El kell kerülni azonban a rossz műszaki állapotú, városképileg nem meghatározó épületek ésszerűtlen, gazdaságtalan felújításait, melyek költsége az új építés kétszeresét is meghaladhatja, mégsem nyújt teljes értékű épületet. Ugyanakkor, ha funkcióváltással és a többletterhek piacorientált átvállalásával a szanálásra ítélt épületvagyont megtartható, felújítható, úgy az ezt biztosító jogi garanciák mellett feltétlen támogatni szükséges.

A nyilvántartott lakásigénylők száma a VII. ötéves tervidőszakban 1550-1600 fő körül állandósult, a tervidőszak végére azonban bérlakások átadásával mintegy 100 fővel mérséklődött. Az igények szerkezete általában 2/3 OTP, 1/3 tanácsi bérlakás igénylőt muta-

tott, mely a jövedelmi viszonyok megváltozása mellett fokozatosan, főleg 1989-90-ben átalakult, jelenleg 54-46 %. Az igénylők közül a fizikai dolgozók száma meghaladja az 1000 főt, a két- és többgyermekesek száma a 300-at. A fiatal házasok száma megközelíti a 250 főt. Viszonylag magas az elvált, illetve egyedülálló igénylők száma, több mint 500 fő. Az igénylők közül lakással nem, illetve újraelosztásra alkalmatlan lakással rendelkezők száma meghaladja a 850 főt. Ezek közül 35 %-a bérlakás-, 65 %-a OTP lakásigénylő. A legrászorultabb családok közül 1985-90. május 30-a között 1017 család részére névjegyzék alapján juttattunk lakást, amelyből 462 tanácsi bérlakás volt.

A lakásmobilitás növelése érdekében az 1988. évben módosított tanácsrendelet jelentősebb mértékben ösztönzőleg hatott a tanácsi bérlakások térítés ellenében történő visszaadására. A tervidőszak végére azonban a nagyarányú lakásár és építési költségek emelkedése miatt a felemelt hatszoros térítési díj fokozatosan elvesztette ösztönző hatását, a bérlakás visszaadása erőteljes mértékben mérséklődött.

A saját erőből lakást építő vagy vásárló családok közül 1985. évtől 618 család részesült tanácsi anyagi támogatásban, 47.385 eFt került felosztásra.

A jogos igényeket azonban csak a nyújtható támogatás átlagának csökkentésével lehetett kielégíteni, amely családonként 76.000 Ft volt. A pályázók nagy száma is bizonyítja, hogy az igénylők egy része csak tanácsi támogatással képes építkezni, vagy lakást vásárolni.

A lecsökkent lakásépítési dinamizmus mellett is a város elérkezett egy olyan fejlődési szakaszba, ahol elméletileg minden családnak lakással kellene rendelkeznie. Az egy lakásra jutó személyek száma az 1970. évi 3,43-ról 2,7-re csökkent, amely megfelel egy átlagos magyar család egységnek. Lényeges gond azonban, hogy kedvezőtlen a meglévő lakásvagyon szerkezete. Ugyanakkor a lakásárak növekedéséhez képest fokozatosan mérséklődik a fizetőképes kereslet, elsősorban a lakással nem rendelkező kiemelt rétegek esetében.

Vízgazdálkodás

Nagykanizsa ivóvízellátásában és a keletkező szennyvizek elvezetésében, tisztításában a Dél-zalai Víz- Csatornamű és Fürdő Vállalat működik közre.

Vezetőkes vízzel 21.289 lakás ellátott, a város lakásállományának 99,4 %-a. Az elmúlt időszakban megoldódott a korpavári városrész vízellátása is, így csak Fakos városrészben nincs ellátás. A vezetékhálózat, elsősorban a lakásépítési területeken 11,9 km-rel bővült. A vízellátó rendszert két kútcsoporthat táplálja, az egyik a Mura kavicssteraszára települt, a másik a práterdülői vízáradó rétegre. A víztermelő kapacitás mintegy 26.000 m³/nap. Ez a mennyiség az átlagos igényeknek megfelel, de a nyári csúcsidőszakban nyomásproblémák előfordulhatnak az elégtelen tárolókapacitás, a vezetékek túlterhelése miatt.

A vízvezeték-hálózat kora a vízminőségre nézve is meghatározó. Az elavult vezetékek meghibásodásakor - főleg a város D-i területén - a vízminőség elfogadhatatlan. Fokozza a gondokat a práteri kutak vízének az átlagostól magasabb vastartalma is.

A vízellátási ágazatban megoldásra váró feladatok:

- Az ellátási színvonal javítása érdekében a város sűrűn lakott területein biztosítani kell a jó minőségű ivóvizet, megfelelő nyomáson. Az Ék-i városrészben épülő lakások vízfogyasztása befolyásolja a K-i városrész ellátását. A megfelelő nyomásviszonyok biztosítására az Ék-i városrészben egy új víztorony építése, vagy a Mura I.- Mura II. rendszer összekötése, a hálózati elosztó rendszerek racionalizálása hozhat megoldást.

- A vízminőség biztosítására a vízkezelési technológiát is fejleszteni kell. A városi kutak magas vastartalmának csökkentésére a lígettvárosi vízműtelepen vastalanító építése szükséges. A murai vízmű kutjainak kapacitása hosszú távon elegendő, itt is a víztechnológia fejlesztése szükséges.

A szennyvízelvezetési szolgáltatás arányaiban elmarad az ivóvíz szolgáltatástól. A szennyvízcsatorna-hálózatba a lakások 67,4 %-a (14.432 db) került bekötésre, így 6857 vízzel ellátott lakás szennyvízkezelése helyi szikkasztással, vagy szippantással oldható meg. A csatorna főgyűjtő hálózatának rekonstrukciója megtörtént, de a záporkiömlő műtárgyak és az elvezető csatornák egy része még hiányzik, ami főleg a szennyvíztisztító telep üzemeltetésére van negatív hatással.

A városi szennyvízelvezető csatorna döntőrészt egyesített rendszerű, tehát a lakások szennyvízei mellett az összegyűlő csapadékvizet is elvezeti. Ez a tényező befolyásolja a szennyvíztisztítást, az üzemeltetést, ezért az üzemeltető Dél-zalai Víz- Csatornamű és Fürdő Vállalatnak -jogszabály alapján- fenntartási hozzájárulást fizetünk. Az előírt hozzájárulás közel 8,0 millió Ft, ennek 25 %-át tudjuk fizetni. A költségvetés tervezésekor a jövőben a teljes összeget figyelembe kell venni.

Az új lakásépítési területeken állami erőforrásból folyamatosan épült a szennyvízcsatorna rendszer, mintegy 18,8 km hosszban. A csatornázatlan területeken a helyi szikkasztás a talajvízszintet megemelte, így elsősorban Kiskanizsán szükséges a megoldás szorgalmazása, a lakosság tehervállalása mellett.

A szennyvíztisztítási kapacitás a keletkező szennyvizek 60 %-ának tisztítására elegendő, ezért bővítése szükséges. A beruházás építését megkezdtük, a költségviselésbe határozott szándékunk bevonni az ipari szennyvízkibocsátókat. Az első ütemben a kezelőépület bővítése készül el 1990. év végére, mintegy 25 millió Ft költséggel. A második ütemben valósul meg a technológia 1991. év végéig. Erre pályázatot írtunk ki és a pályázatokból alapos szakmai, üzemeltetési és gazdasági mérlegelés után élenjáró, későbbi intenzifikálásra is alkalmas technológia hazai referenciaértékű megvalósítására vállalkoztunk. A rendkívül gazdaságos beruházás megvalósítása érdekében központi támogatás elnyerésére is számítunk.

A vízellátás-csatornázás-szennyvíztisztítás közötti ellátási különbségek oldása a közeli jövő kiemelt feladataként jelentkezik.

A felszíni vízelvezetési, vízkárelhárítási feladatok ellátása az ágazati és területi feladatmegosztás következtében összehangolt munkát igényel a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságtól, a PrINCIPÁLIS és Felső-Zalamenti Vizi Társulattól, valamint a Városi Tanácstól. A vízelvezető árkok, csatornák befogadói rendezettek, az érkező vizek továbbvezetésére alkalmasak.

Tanácsi kezelésben 16,7 km hosszú vízfolyás, 46 km útmenti árok és 9,4 km zárt csapadékvízlevezető csatorna van. Ezek kiépítettek, a feladatot a folyamatos fenntartás, üzemeltetés képezi, melyre jóváhagyott tervekkel rendelkezünk. A munkavégzést a ráfordítható pénzeszközök mértéke határozza meg.

Energiaellátás

Nagykanizsán villamos- és földgázenergia szolgáltatás van. A villamosenergia-ellátás üzembiztonságát a 120 kV-os kapcsolóállomás kétoldali betáplálása biztosítja a söjtöri, illetve nagyatádi távvezetésekről.

A VII. ötéves terv időszakában, alapvetően az új lakásépítési területeken 15,5 km-rel nőtt a belső elosztóhálózat.

A városi középvezetési rendszer 10 kV-os; 96 transzformátorállomás látja el az üzemeket és a lakosságot. Villamosenergiával valamennyi lakás ellátható, de a lakásoknak csak 99,6 %-a van a hálózatba bekapcsolva.

Az ellátási színvonal javítására megtörtént az ipari és lakossági fogyasztók különválasztása, így megszűntek a káros feszültségingadozások.

A városban 4.404 közvilágítási lámpa üzemel, ebből 4.028 higanygőz, 372 nátriumlámpa. A korszerűsítési intézkedések és fejlesztések elérése is az évi üzemeltetési költség ma 23,2 millió Ft-ot tesz ki. Ennek további csökkentésére a következő intézkedések szükségesek:

- A Magyar Elektrotechnikai Egyesület tanulmányterve alapján a nagyteljesítményű és kis fényhasznosítású higanygőzlámpákat korszerű, energiatakarékos nátriumlámpákra kell cserélni. Ehhez a saját pénzeszközök mellett DEDÁSZ vállalati hitelt is igénybe veszünk, melyet a megtakarításból törlesztünk.

A teljes lámpacserével -mely 4-5 év alatt történik meg- a költségek várhatóan 50 %-kal csökkenthetők.

- Továbbra is támogatni kell a lakossági kezdeményezésű hálózatbővítéseket a zártkertekben. Ma már a város területén lévő zártkerti ingatlanok 95 %-a elektromos energiával ellátott.

A jövőben az elégtelen kapacitású transzformátorok cseréjére, a hálózat teljesítőképességének növelésére kell az erőket koncentrálni.

A földgázenergia szolgáltatásnak Nagykanizsán hagyományai vannak, mivel a város a közeli földgáz mezőkről a múltban elsők között részesült.

Ennek megfelelően a lakásokat 214,6 km hosszú gázvezetékekkel látja el a Közép-dunántúli Gázszolgáltató Vállalat Dél-zalai Üzemigazgatósága. A vezetékrendszer a VII. ötéves terv időszakában 17 km-rel nőtt. Az ellátásból 20.800 lakás részesül, földgázzal Fakos és Korpavár városrészek ellátatlanok, mintegy 140 lakással.

- A feladatok közé a szolgáltatás biztonságának növelése tartozik, mert a régi acélvezetékek elavultak. A rekonstrukció ütemét a rendelkezésre álló pénzeszközök függvényében a KÖGÁZ-nak növelni kell. Ezt a városi úthálózat állagvédelme is indokolja.

Közlekedés, hírközlés

A vasúti közlekedés jelentősége a közlekedéspolitikai koncepció végrehajtása során folyamatosan háttérbe szorult az elmúlt időszakban. A teherforgalom közútra terelése következtében a teher szállítási teljesítmények is csökkentek.

Nagykanizsa vasútállomáson a feladott kocsirakomány 15-16 ezer közötti egy év alatt, míg a leadott 17-18 ezer.

A személyforgalom is jelentősen visszaesett. A csökkenés oka a személygépkocsik számának növekedése, valamint a menetdíjak megnövekedése. Az autóbuszok járatsűrűségének növekedése is érezteti kiváltó hatását.

A vasúti közlekedésben gazdaságossági, környezetvédelmi és menetdinamikai szempontból a villamosvontatás bevezetése a fő cél az ágazatban. Nagykanizsa és térsége feladatainak megoldásához segítettük a szakemberképzést és a letelepítést, az Eötvös téren koordinációs tevékenységünk keretében a MÁV részére 12 lakást építtünk.

A kiemelt feladatok e téren az alábbiak:

- Szorgalmazni kell a Balatonszentgyörgy-Gyékényes vasútvonal villamosítását. Az eredeti terv szerint a Budapest-Gyékényes vasútvonalon 2 milliárd forint előirányzattal, 4 ütemben épült volna meg. Az első két ütem elkészült, a harmadik -Balatonszentgyörgy- Keszthely között- 1990. december 15-ig fejeződik be. Balatonszentgyörgy-Nagykanizsa-Gyékényes vonalszakasz a negyedik ütem, de ennek még nincs jóváhagyott beruházási programja, a kezdési-befejezési időpontja központi döntés függvénye.

- A vasútállomási épület felújítása a "Déli-vasút" építésének 125. évfordulójára 1986-ban befejeződött. Nem követte a felújítást az állomási magasperon megépítése, mely az évi 550 ezer körüli utas forgalmát könnyítené. A magasperon építését a MÁV 1991-re ütemezte.

- A közút-vasút keresztezések közül a Béke uti még csapórudas kivitelű. A fénysorompó építését a MÁV már 1990. év végére megvalósítja.

- A 61-es úti vasúti keresztezés biztosítási módja rendezett, de az út és a vasúti túlemelés ellenesése miatt nehezen járható. A túlemelés csökkentés csak kényszermegoldás. Megnyugtató rendezés nagyszabású útépítéssel, vagy különbszintű útépítéssel képzelhető el.

A város és környéke közlekedési kapcsolatában a tömegközlekedés, ezen belül a helyközi autóbuzsközlekedés a meghatározó. A ZALAVOLÁN üzemegysége a város és 47 település között 57 autóbusszal biztosítja ezt a szolgáltatást, melyet évente mintegy 8 millió utas vesz igénybe. A helyi tömegközlekedést 23 vonalon 25 autóbusz és a taxiállomás biztosítja. Évente mintegy 27-28 millió utast szállítva.

A fejlesztések, felújítások ellenére az autóbuszpark műszaki állapota nem kielégítő, gyakori a meghibásodás, belső járatkimaradás. Az 1971-ben épült autóbuszállomás a helyközi közlekedés centruma, utasterhelése meghaladja kapacitását. A VOLÁN dolgozók szociális ellátásához nincsenek meg a feltételek. Az autóbuszállomás környezete rendezetlen, ideiglenes épületekkel körbetelepített.

A pályaudvar bővítéséhez északi irányban a terület rendelkezésre áll. Szorgalmazni kell a fejlesztést és a környezet rendezését. Ugyanakkor vizsgálni kell a tehermentesítés lehetőségeit is a meglévő decentrumok szerepének növelésével, újabbak létrehozásával. A VOLÁN taxik száma folyamatosan csökkent, kezdetben csak ellensúlyozta, később teljes mértékben kiváltotta a magánszektor. Számuk jelenleg meghaladja a 70-et. A szolgáltatás a lakosság igényeinek megfelel, azonban a Deák téri és Kölcsey utcai indulóhely zsúfoltsága miatt új helyek kialakítása vált szükségessé. A teherszállító kisiparosok száma 105. A meghatározó szerep továbbra is a ZALAVOLÁN-é, aki a teherforgalomban közel 200 járművel vesz részt, évente több mint 1 millió tonna áru szállításával. A kisiparosok szerepe elsősorban a lakossági igények kielégítését javította.

A városi forgalom lefolyását összehangolt jelzőlámparendszer segíti, kritikus forgalmi állapot nincs, délutáni csúcsidőben azonban előfordul a zsúfoltság.

A szakaszosan növekvő személygépkocsik parkolási igényét a jelenlegi parkolók nem tudják kielégíteni. Legnagyobb a feszültség a városközponti lakások környékén, de nem jelentéktelen a zsúfoltság a lakótelepek utcáin parkoló személygépkocsik miatt sem. Ugyancsak hasonló a helyzet a garázsépítési igények kielégítését illetően is.

Megoldást kell találni a magánfuvarozású gépkocsik telephelyezésére is, hogy a lakótelepi -zaj és környezeti ártalmakkal járó- út mentén és parkolóknál történő tartózkodást megszüntessük. Folyamatban van elsőként a palini városrészt összekötő kerékpárút létesítése.

A VII. ötéves tervidőszakban az úthálózat 3,1 km-rel gyarapodott és elkészült a 7.sz.fkl.út városi elkerülő szakasz II. üteme, a kapcsolódó létesítményeivel és az új ÁFOR üzemanyagtöltő állomással együtt. Gondként mutatkozik, hogy az utak átlagos kiépítési szélessége ma még nem éri el az 5,5 m-t. A burkolatfelület a kiépítettség fok növekedése ellenére jelentős arányban közepes minőségi szinten, vagy az alatt van. A fenntartásra fordítható pénzeszközök reálértékének csökkenése mellett egyre inkább a megindult és megállíthatatlannak tűnő avulási folyamat lassítására tudunk csak vállalkozni. A későbbiek során a fenntartásra felhasznált anyagi eszközök növelése mellett kiemelt figyelmet szükséges fordítani a tervszerű megelőző karbantartásra, az új építések minőségi követelményének fokozására, az állékonyságában jobb szerkezetet adó technológiák elterjesztésére, valamint az útvédelem szabályozástechnikájának és ellenőrzésének fokozására.

Új járdaépítésre kizárólag lakásépítésekhez kapcsolódóan került sor, 1,6 km hosszban. A járdákon is érzékelhető a romlási folyamat. A kiépített járdák több mint felét indokolt lenne felújítani, melyre azonban az anyagi feltételek nem adnak módot. A város egyes területein, főleg a peremterületeken általában csak egyoldali kiépített járda van. A kiskanizsai városrészben a Nefelejcs és Dobó utcák még most sincsenek járdaival ellátva. Az érintett városrészekben járdaépítésre csak lakossági összefogással kerülhet sor. Az út- és járdahálózat fenntartására és felújítására, forgalomtechnikai feladatok ellátására 1990-ben 15 millió Ft-tal rendelkezünk. Ennek kétszerese lenne a célra évente szükséges.

További legfontosabb feladatnak az állagmegóváson túlmenően az alábbiakat látjuk:

A 7-es - Hevesi utak csomópontjában állandósult a zsúfoltság, rendszeresek voltak a balesetek. A jelzőlámpás irányításra, az elsőbbségi jog megfordítására tervvel rendelkezünk, a megvalósításból -1991-ben- részt kell vállalnunk.

A Nagykanizsa-Gyékényes összekötő út (Béke utca) főleg az Oswald utcáig zsúfolt, nagy terhelésű. A várostól D-re eső területek egyedi csatlakozó útja. Indokolt a városi külső körgyűrű Dk-i részéként új forgalmi út építése a Hevesi S. utcától első ütemben az Oswald utcáig, második ütemben Miklósfáig. Ennek az útnak a megépítését a belváros forgalomcsillapítása is indokolja.

Nagykanizsa-Molnári összekötő út (Szepetneki utca) belterületi szakasza szűk, balesetveszélyes. Tervek alapján a Közúti Igazgatóságnak 1991-re ütemezni kell a felújítást, szélesítést. Ezzel együtt a szűk beépítésű szakaszon a járdafelújítás is indokolt.

A belváros forgalomcsillapítása a környezetvédelem érdekében már halaszthatatlan. Ehhez meg kell építeni a belső egyirányú gyűrű két hiányzó szakaszát; a Báthory utca folytatását az autóbusszállomás elkerülésére és a Zrinyi utca K-i végén a Katona J.u. - Nép-hadsereg u. közötti szakaszt. Ezekkel az első ütem úthálózati feltételei adottak lesznek, de megmarad a nehéz forgalom a Lenin út - Szabadság tér - Béke út közötti szakaszán. Ennek megszüntetésére a külső városi gyűrű Hevesi S.u. - Béke u. közötti részét kell megépíteni (melyet a KIG feladatok tartalmaznak).

Folytatni kell a kerékpárút építéseket, főleg a nagyforgalmú utak mellett. Nagykanizsa és Palin közötti szakasz 1990. I. félévi forgalomba helyezése után a munkát a 7-es elkerülő út Kinizsi - Petőfi u. közötti szakaszán kell elvégezni az elnyert pályázat szerint. Ezt követheti a külterületi szakaszon az építés.

A nagy laksűrűségű városrészekben, lakótelepeken csillapított járműforgalmú lakó- pihenőövezetet kell kijelölni. A K-i városrészben a Hevesi S. utcától K-re eső területre programtervvel rendelkezünk. A kivitelezést a Kazanlak körút környezetének kialakításával 1991-ben meg kell kezdeni, addig biztosítani kell a tervi, engedélyezési feltételeket.

Az elavult városi telefonközponton jelentős fejlesztés, korszerűsítés nem történt. A lakótelep építésével folyamatosan kiépítjük a postai alépítményeket a rendezett területek későbbi felbontásának elkerülése érdekében. A meglévő telefonhálózat és központ műszaki állapota és a postai kapacitás telítettsége miatt kritikus a vezetékcsatlakoztatás még a városban belül is.

Az elmúlt években a külső városrészek tekintetében Kiskanizsán egy alközponttal bővült a kapacitás és jelentősebb számú lakossági rákötésre kerülhetett sor.

Az elmúlt időszakai fejlesztésekkel 70-re emelkedett a nyilvános telefonállomások száma, távhívásra azonban ezek alig 1/3-a alkalmas.

A város és térsége telefonellátás programjának megvalósítása az elképzelés szerint fővállalkozásban 1991. év elején kezdődik meg és eddig az időpontig az előkészítést be kell fejezni. A beruházás jellemzői:

- 10.000 állomás kapacitású, korszerű, városi telefonközpont létesítése, amely 43.000 állomásra bővíthető az igények függvényében.
- A térségben (14 községben) 6.000 állomású kapacitásfejlesztés történik a kijelölt körzetközpontokban.
- Ezen túlmenően 2.200 trónkkapacitású helyközi központ is megvalósul.

A beruházás becsült költségelőirányzata meghaladja a 2 milliárd Ft-ot, amelyből 1,2 milliárd technikajellegű építés. Kapcsolódó beruházásként új gépjárműtelep, új távközlési és fenntartó üzem, valamint 6 db szolgálati lakás építése szükséges. A beruházás várhatóan 1993-ban fejeződik be, a vonalak kiépítése azonban valószínű kitolódik 1994-re.

A jelenleg meglévő telefonellátási gondok főleg a távolsági beszélgetések megoldására még ez évben 1990-ben 120 távhívásos vonal létesül Zalaegerszegen keresztül, amely 1991-ben további 120 vonalal bővíthető. Ennek elosztása objektív alapon és a nyilvánosság előtt kell hogy történjen.

Egyéb kommunális ellátás

Az elmúlt időszakban köztisztasági szolgáltatás környezetvédelmi szempontból kiemelt a legtöbb gonddal járó részterülete volt a városi ellátásnak. A gépi fejlesztések lehetővé tették, hogy a rendszeresen tisztított közterület elérje az 564 ezer m²-t. A rendszeres szemétszállításba 18.164 lakás bekapcsolt, a lakásállomány 86 %-a. Az összegyűjtött hulladékok elhelyezésére a bagolai feltöltéses technológiájú személerakóhely szolgál, amelynek befogadóképessége a közelmúltbeli átmeneti bővítéssel 1995-ig biztosított. Eddig az időpontig elengedhetetlen az új városi személerakó- és ártalmatlanító telep ismételt helykijelölése és helykialakítása a veszélyes hulladékok megnyugtató módon történő elhelyezésével együtt.

A települési folyékony hulladékok ártalommentes elhelyezésére és hasznosítására ürítőhelyet alakítottunk ki. A mezőgazdasági területen történő szennyvízelhelyezés közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból elfogadott módszer, de az új városi szemételep létesítésénél a folyékony hulladékokat is figyelembe kell venni.

A temetkezési szolgáltatást a vállalat a város területén 8 temetőben végzi, amelyek fenntartási költségei a tanács költségvetését terhelik. A költségvetésben biztosított előirányzat a ráfordításokat nem fedezi. Több temetőből hiányoznak alapvetően szükséges létesítmények, mint út, kerítés, folyóvíz, hűtő. Az elmúlt években bővült az urnahelyek száma, de a további fejlesztést tervezni kell.

A zöldterületek, a táj, a települési környezet és városkép védelme megfelelő. A védőfásítások és zöldövezeti védőgyűrűk kialakítása folyamatosan történik. Ennek részeként készült el az ipari területek, telephelyek fásítási programja.

A csónakázó tó jelentős mérvű algásodása következtében a meder tisztítására és a környezetének további védelmi rendszerének kiépítésére kellett jelentős anyagiakat áldozni, melyhez segítséget nyújtottak a város termelő egységei.

A város észak-déli irányban jól átszellőző, a lakóövezetekben zavaró ipari üzem az Egyesült Izzón és Butorgyáron kívül nem települt. A zajforrások jelentős részét a városban áthaladó nagy tranzit forgalom idézi elő. A 7.sz.út tehermentesítő szakaszának átadásával jelentős közlekedési zajszint és légszennyeződés csökkenésével számolhatunk a városközpontban. Környezetvédelemre visszaható alapellátási helyzetünket a későbbiek során is fejleszteni, korszerűsíteni szükséges.

Oktatás, közművelődés, sport

Az oktatási ágazat VII. ötéves tervi fő fejlesztési, felújítási feladatai az előrevetített demográfiai hullám változásaival összhangban kerültek kialakításra. Az óvodáskorúak létszáma folyamatosan csökkent, az általános iskolákban 1987-ig emelkedett, majd ezt követően csökkent, közép fokú intézményeinkben pedig a tervidőszak második felétől fokozatosan emelkedett a létszám. Eredeti fejlesztési, felújítási tervünk a pénzügyi lehetőségek jelentős átcsoportosításával, a célrendszer többszöri változtatásával került végrehajtásra.

A tervidőszakban az óvodai intézményhálózat fejlesztése nem volt indokolt. Jelenleg az óvodai férőhely kihasználtság 100 %-os. Jelentős eredménynek tartjuk, hogy a városban évek óta az óvodai ellátás teljes, ami a szociális szempontok mellett az iskolára való felkészítés szempontjából is kedvező. A keleti városrész intézményei továbbra is zsúfoltak, a városon belüli utaztatás mérséklése érdekében a gyógypedagógiai óvoda férőhelyeit normál férőhellyé szerveztük át, és az Attila utcai bölcsöde két csoportszobáját is óvodai célra használjuk.

Feladatként jelentkezik a miklósfai óvoda végleges elhelyezésének megoldása, a Gárdonyi uti 2 tantermes iskolaépületből 3 csoportos óvoda kerül kialakításra. A felszabaduló Hóvirág utcai óvoda épülete értékesítésre kerül. A jövőben az Ék-i városrész gyors fejlődésével indokolttá válhat egy új 75-100 férőhelyes óvoda építése. Az óvodai épületek többségének állaga jó, karbantartásuk rendszeres. Terven felül -az épületállomány további károsodásának megelőzése érdekében- elkészült az Úrhajós uti és a Hevesi Sándor uti óvodák tetőszigetelése, de továbbra is gond a Kossuth téri óvoda beázása.

Az intézmények területi elhelyezkedéséből adódóan -az óvodai ellátás teljes megtartása mellett- a gyermekek utaztatása a keleti városrész intézményeinek túlterhelése miatt a jövőben is szükséges.

Az általános iskoláskorú gyermekek létszáma 1987-től folyamatosan csökkent, így a tervidőszak során új tanterem építésére nem került sor. A tanulócsoporthoz elhelyezését a középiskolai kollégium igénybevételeivel, a tanulók városon belüli utaztatásával tudtuk megoldani.

Jelenleg több mint 30 iskolai csoport nem rendelkezik saját tanteremmel. A kiemelkedő jelentőségű oktatáspolitikai határozatok, jogszabályok megjelenése után nagy figyelem fordítódott a szakmai programok - fakultáció, második idegen nyelv, számítás- és videotechnika, szakosított tantervű osztályok- bevezetésére, továbbfejlesztésére. Megkezdődött az orosz szakos tanárok átképzése.

Az általános iskolák épületállományának és berendezésének egésznapos több funkciós igénybevétele miatt az elhasználódás nagyobb mértékűvé vált. A rendelkezésünkre álló anyagi lehetőségek ismeretében az indokoltság maximális figyelembevételével valósítottuk meg a felújításainkat. Ennek során történt meg az Andrejka, a Tanácsköztársaság téri és a Nagyrác uti általános iskolák részleges tetőfelújítása, a Rozgonyi II.sz.iskola villanyrekonstrukciója, a Hunyadi és miklósfai iskola sportudvarának kialakítása, a Szabadság téri és az Andrejka uti iskola kazánjainak felújítása, a tanuszoda berendezésének korszerűsítése.

A jelentős mértékű elhasználódás miatt az intézmények kiskarbantartási forrásainak megemlése válik szükségessé. A miklósfai városrészben jelentkező igények alapján 1991-ben be kell fejezni az általános iskola 4 tantermes bővítését, hosszabb távon az intézmény tornateremmel történő fejlesztése is indokolt. Jogosnak tartjuk a Szabadság téri és a Hunyadi iskolák tornaterem építésével kapcsolatos igényét, amelyek kielégítése a közeljövő feladata.

A jelzett tanteremhiány és az Ék-i városrész fejlődése, valamint az oktatási törvényben megfogalmazott normák a tanulólétszám csökkenése ellenére is középtávon egy új iskola építését teszik szükségessé.

A tervidőszakban a középiskolai tanulólétszám növekedése miatt jelentős beruházások, felújítások a középfokon valósultak meg, amelyek folyamataként 2 gimnáziumi, 3 szakközépiskolai, 12 szakmunkás osztály fejlesztése valósulhatott meg. Ezen kívül gondoskodni kellett az 5. évfolyamon 7 technikus osztály elhelyezéséről is.

A jelentkező feszítő igények mellett olyan módosított beruházási rekonstrukciós programot kellett megvalósítanunk, amely a pénzügyi forráshiány miatt elmaradó 16 tantermes új középiskola miatti feszültségeket képes ellenúlyozni. E program részeként gyorsított előkészítés és megvalósítás mellett történt meg a Dr. Mező Ferenc Gimnázium épületének teljes felújítása, 3 tanteremmel történő bővítése, a Landler Jenő Gimnázium 8 tanteremmel történő bővítése, igazgatási szárny átalakítása, a KBMSZ épületállományának részbeni felújítása a gyakorlótelepén 3 tanterem és 3 műhelyterem építése. Jelenleg folyamatban van és ez évi tanévkezdésre befejeződik a Cserháti Sándor SZKI "B" épületének felújítása és 7 tanteremmel való bővítése.

A volt munkásörség, a pártbizottság épületeinek átvételével megoldódik a Thury György Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet elhelyezési gondja. Az épületek átalakítása és felújítása eredményeként 14 tanterem és eladóterem, csoportszobák, ebédlő, melegítőkonyha és az egyéb szociális és kiszolgáló helyiségek kerülnek kialakításra. Az átalakítási munkák előkészítésével párhuzamosan a munkásörség épületében a kivitelezési munka megkezdődött, befejezése ez évi tanévkezdésre megtörténhet, a volt pártbizottság épületének átalakítása a jövő évben fejeződik be.

A képzésben végbemenő várható szerkezet- és profilmódosítások miatt a városban egy új középfokú intézmény megépítése válhat szükségessé.

Továbbra is nagy gond a 406-os Ipari Szakmunkásképző Intézet tanteremhiánya. A tanulók és a tanárok napi ingázása a nevelő, oktató munka eredményességét hátráltatja. A jelenlegi zsufoltság oldására, valamint a belépő és felmenő csoportok befogadása érdekében feltétlenül szükséges az intézmény -rövid távon történő- bővítése. Ezzel kapcsolatos szakmai programját a szakmunkásképző intézet kidolgozta, a programterv pályázati kiírása elkészült. A fejlesztés megvalósulásáig a felszabaduló uttörőház, valamint a Thury György Szakközépiskola Zrinyi utcai épülete átmenetileg segíthet tanulócsoportjaik elhelyezésében.

A középfokú intézményekben folyó képzés megfelelően igazodik a város iparszerkezetéhez, de gondként és megoldásra váró feladatként jelentkezik az iskolák felszereltségének javítása, a géppark korszerűsítése. Nehezítő tényező, hogy az üzemek, vállalatok többsége nem tudja több évre előre megfogalmazni a szakmunkásképzéssel kapcsolatos igényeiket. Mindezek a tényezők a profilváltoztatással összefüggő feladatok teljesítését kedvezőtlenül befolyásolják. Meggyőződésünk, hogy a gazdaság várható és remélt szerkezeti átalakulása miatt középiskoláink képzési profilját is módosítani, változtatni kell. Ennek előkészületei az automatizálás, gyengeáramú és idegennyelvi levelező képzés területein megkezdődtek, további elképzelések között szerepel -vállalkozói tevékenységre való felkészítés elsősorban a kereskedelem és a mezőgazdaság területén. A középiskolai tanulók részére elegendő kollégiumi férőhely áll rendelkezésre. Terven felül elkészült a Hámán Kató Leánykollégium tetőszigetelésének felújítása, folyamatban van a Cserhádi kollégium fűtésrekonstrukciójának előkészítése. Az elkövetkező évek feladata a Cserhádi Sándor Szakközépiskola kollégiumának teljes felújítása, valamint a Landler Jenő Gimnáziumban fel nem újított épület sorsának végleges rendezése.

A közművelődésben kiemelt feladatként a Városi Könyvtár felújítása és bővítése, valamint a Mórlicz Művelődési Ház felújítása szerepelt. A könyvtár felújításának komplett kiviteli terve elkészült, de az intézmény 1988. évi részleges kiköltözését követően nyilvánvalóvá vált, hogy pénzügyi fedezet hiányában e nagy költségigényű munkálatokat ebben a tervidőszakban nem lehet megkezdeni. A volt Zrinyi Kollégium épületében -villanyrekonstrukciót követően- elhelyezett könyvtár a jelenlegi működési körülmények mellett funkcióinak csak részben képes megfelelni, s szolgáltatásaik szűkítésére kényszerült. A gyermekrészleg -az épület további állagmegóvása, vagythonvédelme érdekében- teljes egészében a Vöröshadsereg uti épületben maradt és itt funkcionál.

A Mórlicz Zsigmond Művelődési Házban a tervezett állagmegóvó felújítási munka 1989-ben megkezdődött. Az évad kezdéséig befejeződő munkálatok eredményeként kedvezőbb feltételek között üzemelhet majd. A rendelkezésre álló korlátozott anyagi erőforrások kiegészítésére a városrész magánkisiparosait, vállalkozóit felkértük, hogy pénzügyi adományokkal segítsék a művelődési ház mobil berendezéseinek beszerzését. A miklósfai városrész lakosságának helyi kezdeményezésére művelődési házuk felújítása, bővítése fejeződik be ez évben.

A palini városrészben a helyi lakosság kezdeményezésére a volt imaház újrahaznosításával ifjusági ház kialakítását tervezik, amelynek megoldása a közeljövő feladatait képezi.

A közművelődési intézményeink közül kedvezőtlen helyzetben van a Fabik Károly Úttörőház is. Az intézmény nagyfokú igénybevétele, az ebből következő fokozott mértékű elhasználódás indokolttá teszi az épület felújítását. Az itt folyó tartalmi munka kiteljesedésének, a működés objektív körülményeinek szab gátat, hogy évek óta ideiglenesen oktatási célra került igénybevételre. A jövőben meg kell határozni az intézmény további sorsát, esetleg profilmódosítását, funkcióit, tevékenység- és szerkezet tartalmát újból át gondolva.

A tervidőszakban került kialakításra a Városi Televízió. A kezdeti heti egy adást a rendszeresen heti két alkalommal történő műsorszórás váltotta fel. Az intézmény elavult technikájának folyamatos kiváltása, a műszaki eszközök, berendezések beszerzése a Városi TV vezetésének folyamatosan napirenden lévő kérdést jelentett. A tartalmi tevékenység gazdagodását az információk gyors áramlását hozta magával az egésznapos képűjság beindítása.

Az öt évben újabb köztéri szobrokkal, egyéb műalkotásokkal gazdagodott a város, így többek között Ősze András: Teljes öröm című szobra, Rétfalvi Sándor: Olajmunkás c. alkotása, a vasútállomáson elhelyezett köztéri szobor, Zrinyi Miklós szobra, köztéri szobor díszíti a fedett uszoda előtti teret és visszaállítottuk az országzászló emlékművet. A Városi Képtárban elhelyezett Diósy hagyaték, Brunner Erzsébet és Sass Brunner Erzsébet festményei, Ősze András szobrai, plasztikai ugyancsak a képzőművészeti értékeinket gyarapították, s egyúttal állandó kiállítási anyagként is szolgálnak. Ez évben a HSMK előcsarnokában nagyméretű tűzzománc falikép kerül elhelyezésre.

A város átalakulóban lévő településszerkezetéhez a megfelelő anyagi lehetőségek hiányában nem igazodhatott a művelődési intézményhálózat. A művelődési intézmények vonzáskörzete kimutatható, behatárolt, ezek többsége a város központi területein található. A keleti és északi városrész művelődési szempontból ellátatlan területnek minősül.

A keleti lakótelep dinamikus fejlődése és a kulturális ellátással megnövekedett igények miatt egy komplex hasznosítású nevelési központ és kulturális bázis létesítése indokolt, amely több egymást követő generáció törvényszerűen változó közművelődési igényeit képes -különösebb átalakítás nélkül- biztosítani. Ennek mérséklésére az elmúlt években átmeneti megoldások keresésére kényszerültünk. Ezért került sor a Hevesi uti általános iskolában a kettős funkciójú könyvtár létesítésére, s nyári rendezvényeink egy részét "Lakótelepi nyár" elnevezéssel hiánypótlásként a keleti városrészben tartjuk. Teljeskörű megoldást ezek az intézkedések természetesen nem jelenthetnek.

A Hevesi Sándor Művelődési Központ nagyságánál és feladatkörénél fogva ma is meghatározó tényezője a helyi közművelődésnek. Rendszeressé váltak a színházi és zenei rendezmények, folyamatossá váltak a legkülönbözőbb kulturális rendezvények. A művészeti csoportok által szélesedett a nemzetközi kulturális kapcsolatok köre. Az intézmény tetőszerkezete felújításra került, ezen túlmenően biztosítani szükséges a közeljövőben a színpad padozatának teljes felújítását, a hang- és fényközpontjának rekonstrukcióját.

Az intézmények közötti kapcsolatban az oktatás és közművelődés terén érzékelhető a fejlődés, ennek ellenére a fiatalok nagy tömegeinek igényes, kulturált szórakozási lehetőségét nem tekintjük megoldottnak, ez is a közeljövő egyik feladatául fogalmazódik meg.

Az amatőr csoportok, klubok, kisközösségek tevékenysége hullámzó, döntően a működési körülmények által meghatározott, különböző területein a fejlődés és a stagnálás egyaránt megtalálható. Az amatőr művészeti csoportok között szép sikereket ért el a "KANIZSA" és a "MÁV-SZÖV" táncszóport és zenekar, a Hevesi Sándor Művelődési Központ Vegyeskara, a Pedagógus Női Kar, a Zenebarátok Kamarakórusa. Az énekmozgalom kiemelkedő csoportjai működnek a Landler Jenő Gimnáziumban.

A térség korábbi kulturális hagyományai véglegesen átrendeződtek az urbanizálódás és életmódváltozások következtében. Mára ebből már jobbra csak a néptánc és népzene ápolása által mentődtek át értékeink meglévő felnőtt és gyermekcsoportjaink működésén keresztül. A képzőművészek száma 15 főre emelkedett.

A tervidőszak végére a verseny és minőségi sport színvonala összességében emelkedett. Minőségi javulás következett be az atlétika, torna, kézilabda, úszás, kosárlabda, sakk sportágakban. Anyagi okok miatt 1987-től több sportegyesületnél szakosztályok megszüntetéséről döntöttek. Széleskörű előkészítő munkánk eredményeként a korábban is eredményes sportágak közül a férfi kézilabdázásnak a TUNGSRAM SE-nél, míg a nemzetközileg is elismert sportakrobatikának és tornának a Hevesi DSE-ben sikerült megfelelő bázist biztosítani.

Röplabda, birkózó és cselgáncs sportágakban szüntek meg szakosztályok. Főleg a technikai sportágak fejlesztése érdekében új szakosztályok, illetve sportegyesületek alakultak. (Pl. Motocross SE, Hedál SE). Pozitívumként értékelhető, hogy az úszás mellett több évtizedes szünet után városunkban megteremtődtek a vizilabda sportág feltételei is.

Az iskolai sport és utánpótlás nevelés szervezésében az elmúlt időszakban jelentős változások történtek.

Megtörtént a városi Diáksport Bizottság átalakítása, az oktatási intézményekben több diák-sportkör, a Hevesi Általános Iskolában pedig diák-sportegyesület alakult. Sajnos az objektív akadályok miatt a DSK száma még nem éri el a kívánt szervezettséget.

Az úttörő-olimpia helyett bevezetett diák-olimpia felmenő rendszerben biztosítja a fiatalok foglalkoztatását. E formát városi szinten kibővítettük az általános iskolák alapfokú versenyrendszerével. Megítélésünk szerint a következő időszakban a tehetséges sportolók egyesületekhez irányításának rendszerét kell továbbfejleszteni.

A szabadidő területén a lakosság sportbeli foglalkoztatásának változatos formái és módszerei alakultak ki. Elsősorban azok a testedzési lehetőségek bővültek, amelyek kevésbé létesítményigényesek, illetve a meglévők jobb kihasználtságát biztosítják. Ennek eredményeként nőtt a természetjáró mozgalmában alkalomszerűen vagy rendszeresen résztvevők köre. Bővült az alapszintű versenyrendszerek, versenyzési lehetőségek és versenyformák száma.

A vizsgált időszakban számottevően fejlődött városunk sportlétesítmény ellátottsága. A meglévő objektumok is tovább korszerűsödtek. Megtörtént a város környékén lévő túraútvonalak felújítása. Átadásra került a Fedett Uszoda, a Mindenki Sportpályája és a Városi Sípálya.

Az egyesületi létesítményfejlesztések közül kiemelkedik a Bútorgyár, a TUNGSRAM, az Autó- és Motocross Egyesület beruházása, valamint az Olajbányász létesítménybővítése.

Már napjainkban is feszültséget okoz, hogy a kialakult sportirányítási rendszerben egymástól távol került a sportigazgatás, a sportegyesület és a sportági szakszövetség, ami nehezíti a reális ágazati célok megfogalmazását, majd összehangolt megvalósítását.

A sportegyesületek működésében nagyfokú labilitást okoz a bázisháttér alakulása, mivel a korábbi időszakban nem alakult ki az önálló működés feltételrendszere. Napjainkban az állami és bázisszer ví támogatás további csökkenését lehet prognosztizálni. Ez a szakosztályok, sportegyesületek megszűnéséhez vezethet, veszélyeztetheti a tagozatos iskolarendszer továbbfejlesztését is.

Egészségügy

A bölcsődei férőhely kihasználtságban lényeges változás történt a GYED kiterjesztésével és a gyermekszületések számának csökkenése miatt. A VII. ötéves terv elején az átlagos kihasználtság 80, illetve 100 % körül alakult, amely 1989. évben 58,2 %-ra csökkent. Több bölcsődét kellett alacsony kihasználtság miatt megszüntetni. A felszabadult épületállomány hasznosítására az ágazaton belül szociális ellátás bővítése érdekében került sor. Az egy bölcsődéskorú gyermekre fordított összegek kedvezőtlenül alakulnak, a bölcsődék gazdaságtalan fenntartása a szociális ágazat más területeinek a rovására történik. Ezzel kapcsolatban mérlegelni kell, hogy miként egyeztethető össze a gazdaságos üzemeltetés, a hatékony munkavégzés és a bölcsődével kapcsolatos igény, a támogatás mely lakossági csoportokat érintsen nagyobb mértékben.

Az elmúlt időszakban megvalósult az egészségügyi ellátás integrációs rendszere. A városi kórház ellátó szerepe kiterjed a közigazgatási vonzáskörzet határain túlra is. A kórházban a fekvőbeteg-ellátást 815 ágy biztosítja, az alapellátást 19 felnőtt és 11 gyermekkörizet látja el.

A középtávú tervidőszak eltelt éveiben az ágazat fő figyelme a lakosság egészségügyi állapotának javítására irányult, ezen belül is az alapellátás színvonalának emelésére, az integráció lehetőségének jobb kihasználására, a progresszív betegellátás szintjén a hozzáférhetőség javítására. A járóbetegellátás területén körzetfejlesztésre nem került sor, ennek ellensúlyozására a körzeti orvosi rendelők személyi és tárgyi feltételeinek javítását szorgalmaztuk. A betegforgalom az elmúlt években az intézet valamennyi területén emelkedett, a felnőtt körzetek nappali forgalma 5,26 %-kal, ügyeleti forgalma 9,8 %-kal emelkedett.

Az alapellátásban jelentkező ellátási gondok enyhítésére a keleti városrészben 2 munkahelyes körzeti orvosi rendelő és gyógyszertár építése, a meglévő orvosi rendelők műszerezettségének javítása indokolt.

A városi kórház betegforgalma kismérvű növekedést mutat. Az intézetben 50 pszichiátriai ágyas fejlesztésen kívül felújításokkal, rekonstrukcióval történt az ellátási színvonal tárgyi feltételeinek megtartása. Ezek közül lényegesebb a kórbonctan tetőfelújítása, a főépület rendelőintézeti szárnyának tetőszigetelése, az "A" épület lépcsőház, mosoda felújítása. A tanácstestület állásfoglalásának megfelelően megkezdődött és ez év végéig befejeződik a Komplex Szűrőállomás területi-műszaki előkészítése. A városi kórház által készített szakmai program alapján a közeljövőben dönteni szükséges a beruházás indíthatóságáról. A gép- műszerellátás fejlesztésére jelentős városi, megyei tanácsi támogatás -55,7 millió Ft- került felhasználásra, amely kiegészült a vállalatok által átadott pénzeszközökkel. A négy év műszerfejlesztése ellenére az orvosi műszerek nettó értéke 1985. évi 54 %-ról, 1989-re 50 %-ra, a gazdasági berendezések értéke 27 %-ról 24 %-ra csökkent. A betegellátás feltételrendszere tovább romlik. A jelenleg rendelkezésre álló pénzügyi források csak a belső feszültségek strukturális átrendezéséhez elegendők. Szükséges az ellátás feltételrendszerének újragondolása, hosszú távú megalapozott programjának kidolgozása.

Az egészségügyi reformelképzelések alapján el kell fogadni és fogadtatni, hogy az egészségügy a munkaerő újratermelésében, a biológiai és szellemi értékek szinten tartásában és minőségének növelésében termelőerő. Meg kell változnia annak az eddigi uralkodó szemléletnek is, hogy az egészségügy a nem termelő szférába tartozik és csak fogyasztja a nemzeti jövedelmet.

A társadalomban a politikai intézményrendszerben, valamint a gazdaságban zajló reformfolyamatok hatást gyakorolnak az egészségügyi ellátás szervezésére, működésére. A legalapvetőbb feladat a finanszírozási rendszer, az irányítási és az érdekeltségi rendszer megfelelő korrekciója. Ez évtől bevezetett, a gyógyító-megelőző ellátás működési ráfordításának a Társadalombiztosítási Alapból történő finanszírozása változást jelent, de ez a reformfolyamatnak csak az első lépése. Ki kell alakítani -egységes- anyagi, tárgyi és személyi követelmény- és feltételrendszert, az egészségügyi ellátásnak, az intézmények, szolgálatok egységes struktúráját, szükség esetén változásokat eszközölve eddigi feladatkörükön, szervezeti rendszerükön, átcsoportosítva tevékenységük feltételrendszerét is.

A helyi sajátosságok figyelembevételével az elkövetkezendő időszak fő feladatait kell, hogy képezzék az alábbiak:

- A jelenleg még túlságosan gyógyítás központú ellátás helyett az egészségügy tevékenysége középpontjában az egészségvédelem, a betegségek megelőzése (szűrés, gyógyítás, gondozás, rehabilitáció egysége) kell hogy kerüljön. Ennek érdekében javítani kell a szűrés, gondozás feltételeit. Folytatni kell és szélesebb korosztályra kiterjeszteni a már megkezdett lakossági szűrővizsgálatokat. A szűrővizsgálatokat összehangoltabbá és hatékonyabbá kell tenni.

- Növelni kell az alapellátás színvonalát, a mennyiségi fejlesztés helyett a minőségi követelmények szerinti továbbfejlesztését szükséges biztosítani. Lehetővé kell tenni, hogy a magasabb szintű diagnosztikus és terápiás szolgáltatásokat igénybe vehessék.

- Felül kell vizsgálni a kórház ágysztruktúráját, a feladatokhoz kell méretezni, összhangba kell hozni a várható szükségletekkel

ágyaikat jobb arányok kialakításával, szükség szerint módosítva, átrendezve.

- A korszerű egészségügyi ellátáshoz szükséges diagnosztikai és terápiás eszközrendszer. Tehát kiemelt feladat kell, hogy legyen a műszerezettség javítása.

- Folytatni kell az elmaradt felújítások pótlását, a rekonstrukciót. Az elkészült tervek alapján fel kell építeni a Gondozóintézeti tömböt, mely magában foglalja a Tüdőgondozót, a Bőr- és Nemibeteg Gondozót, az Onkológiai Gondozót és a fogászati ellátást.

- Az egészségügyi informatikát fejleszteni kell, hogy a mindennapi betegellátás természetes eszköze legyen.

- A jelenlegi mutatószámok elavultak (pl. ágyszám, ágykihasználás, átlagos ápolási idő, stb.) hatékonyságot, szervezettséget nem tükröznek, így a gazdálkodás nem célra orientált. Egyértelművé kell tenni az ellátási feladatokat, ezek költségeit. Az ellátás minden szintjén költségérzékeny, gazdaságos és mindezek mellett a legeredményesebb ellátási formák kidolgozása szükséges.

Szociálpolitika feladatkörébe tartozik és egyre jelentősebb szerepe van a koruk és egészségi állapotuk miatt hátrányos helyzetben élőkről való társadalmi gondoskodásnak. Nagykanizsán a nyugdíjkorhatárt betöltöttek száma 10.784 fő, az összlakosság 19,5 %-a. Ezen belül jelentős a 70 éven felüliek száma -4036 fő- s ez a réteg már fokozottabb segítséget igényel a társadalomtól, mind anyagi ellátás, mind gondozás terén.

Nagykanizsán a nyugdíjasok 40 %-a él egyedül. Városunkban a 60-as évek elején már megkezdődött a szociális gondozóhálózat kiépítése, a nyújtott szolgáltatások bővítésére irányuló törekvés jelenleg is folyamatos, a hosszú távú szociálpolitikai programtervnek megfelelően.

Gondozási feladatot ellátó intézmények két szervezeti egységben működnek, az időskorúakat és a súlyos fogyatékosokat ellátó intézményrendszerben.

Időskorúak intézményei: 36 férőhelyes időskorúak szociális otthona, három folyamatos ellátást biztosító Idősek Klubja 125 férőhellyel, ebből 25 fő fekvőbeteg ellátását is biztosítja. Házi szociális gondozó szolgálat 140 fő ellátására, szociális étkezés 250 fő részére.

Fogyatékosok intézményei: 70 férőhelyes súlyos, nem foglalkoztatható értelmi fogyatékosok szakosított otthona (Lazsna), 20 férőhelyes értelmi fogyatékosok napközi otthona, Szociális Foglalkoztató rehabilitációs részlege 30 fő részére.

1988. októbertől működik a Családsegítő Központ. Feladata a hátrányos helyzetben élő családok életvitelének segítése, konfliktushelyzetek feloldása, családgondozás, tanácsadás, mentálhygiénes gondozás.

Az alacsony nyugdíjból élő idős és rokkant személyek anyagi támogatásban részesülnek.

A szociálpolitika területén a társadalomban zajló kedvezőtlen gazdasági folyamatok feszültségeket okoznak.

Jelenleg joghézag miatt nincs megoldva azon munkanélküliek rendszeres támogatása, akiket munkába helyezni nem tudnak, nem jogosultak munkanélküli segélyre. Esetenkénti segélyben részesülhetnek, mely létfenntartásukra nem elegendő, számuk növekszik.

Nincs megoldva a 18. életévüket betöltött állami gondozásból kikerült fiatalok lakáshelyzete, mely a társadalomba való beilleszkedésüket nagyban nehezíti, kihat ruházkodásukra, társas kapcsolataik alakulására.

Szeretnénk elérni, hogy legalább a szociális otthonba költöző idős emberek lakását, a volt állami gondozottak kapják meg. A lakások átmeneti fenntartására és a rászorulóknak pénzbeni támogatására pályázatot nyújtottunk be a Szociális és Egészségügyi Minisztériumba.

Munkánkat segítik az érdekvédelmi szervezetek:

- Vöröskereszt,
- Vakok és Hallássérültek Érdekvédelmi Szervezete,
- Mozgássérültek Helyi Egyesülete,
- Volt Állami Gondozottak Helyi Csoportja,
- Nagycsaládosok Önszerveződő Csoportja,
- Alkoholellenes "Otthon" Klub.

Nagykanizsán az időskorúak és fogyatékosok ellátására széleskörű gondozóhálózattal rendelkezünk, de szükséges az igényekhez igazodó további fejlesztés. E célra pályázatot nyújtottunk be a Szociális és Egészségügyi Minisztériumba.

Indokolt a gondozó intézmények, a szociális étkezős további bővítése, a lakásnélküliek részére átmeneti szállás működtetése, ahol a szeretetszolgálattal együtt népkonyha is kialakítható.

Megváltozott munkaképességűek munkahelyi rehabilitációját segíti a Szociális Foglalkoztató és a Helyi Rehabilitációs Bizottság. Az egészségügy és szociális ellátás terén a támogatásra szorulóknak száma a jövőben is növekedni fog, ellátásuk biztosítását kiemelt feladatnak kell tekinteni.

Kereskedelem, szolgáltatás, idegenforgalom

A tervidőszakra a tanács által meghatározott kereskedelmi és vendéglátóipari hálózatfejlesztési program megvalósult. Befejeződött a Lenin uti Húsáruház építése, a Zemplén uti ABC áruház is határidő előtt készült el. A Zrínyi utcában és az Eötvös téren épített üzletsorok főleg a választékbővítést segítik elő. A Bazárudvar kereskedelmi funkciójú rekonstrukciója lezárult.

Folyamatban van és várhatóan év végére átadásra kerül az Ék-i városrészben egy nagyobb alapterületű élelmiszerüzlet, a Sneff téri átkötő rendezése 10 üzlettel, illetve a Zemplén Gy. uti pavilon sor 14 egysége.

A tervidőszakban 3200 m² alapterületbővítést terveztünk, amelynek fele az alapellátás minőségi és mennyiségi javítását célozta. A már elkészült üzletek alapterülete meghaladja az 5200 m²-t, így az 1000 főre jutó bolti alapterület 800 m² (országos átlag feletti).

A tervezettet lényegesen meghaladó fejlesztés az önként felvállalt és kezdeményezett vállalkozói tevékenységgel függ össze. Ennek során feltártuk és hasznosítottuk a városközpontban a ke-

reskedelmi célra alkalmas, de más, a központi funkcióhoz nem kapcsolódó helyiségeket (pl. pártkörzetek, sportiroda, egyéb irodák és klubok). A korábbi használó igényének is megfelelő elhelyezésekkel a felszabaduló helyiségeket jelentős haszonnal értékesítettük.

A város kereskedelmi és vendéglátó hálózatának alapterülete csaknem 54 ezer m². Ez az értékesítő hálózat a jelenlegi áruforgalom másfélszeresét is képes lenne zökkenőmentesen lebonyolítani, tekintettel a lakossági vásárlóerő folyamatos csökkenésére. Az élelmiszer ellátás ezáltal egyenletesebbé vált, az iparcikkeknel a hiánycikkek köre valamelyest csökkent. Lelassult az üzletszakosodási folyamat, a gazdasági érdekek felváltották a szakmai igényességet, így az üzletek egyre inkább "vegyesbolt" jellegűt öltöttek. Az üzletvezetők kizárólag a számukra megfelelő nyereségtartalmú árukat forgalmazzák, így a kereskedelem egyes cikkekkel szembeni passzivitása az ellátási gondokon túl a gyártásra is kedvezőtlenül hat.

Az alapellátásban továbbra is megoldatlan a piac-vásártér elhelyezése, vagy felújítása. Az élelmiszerpiac és az ottlévő üzletek többségének állapota olymértékben leromlott, hogy az gazdaságosan nem újítható fel. A zsúfoltság miatt erőfeszítéseink ellenére sem lehet rendet, fegyelmet és minimális tisztaságot sem tartani, illetve követelni.

A vendéglátás területén egyre inkább a magánérő érvényesül, kisebb alapterületű, kulturáltabb környezetű, igényesebb kivitelű egységeivel.

Az elmúlt években a szolgáltatások több-csatornás és több-szektorú rendszerén belül átrendeződési folyamat indult meg.

Az állami és szövetkezeti szektor növekedési üteme évről-évre alatta maradt a magánkisiparénak, illetve a házilagos, azaz nem szervezett szolgáltatások mértéke meghaladta az üzletszerű azaz szervezett szolgáltatásokat.

Az 1985-ben megváltozott szabályozórendszer, az állami preferenciák megvonása az állami és szövetkezeti szolgáltató ágazat válságát idézte elő. Az árak emelkedtek, a szolgáltatások iránti lakossági igény egyes ágazatokban csökkent. A VII. ötéves terv időszakára a magánszemélyek tökebefektetése jellemezte a szolgáltatásbővülést a városban.

A politikai-gazdasági változások következtében a tanácsok olyan ellátási tevékenysége, amelynek során a működésbe való beavatkozás hatósági eszközökkel történt, megszűnt. A helyi önkormányzat ellátási felelősségét a helyi fejlesztésekben, a helyi közösség döntéseihez és a helyi erőforrások mozgatásával kell érvényesíteni (támogatások, kamatmentes kölcsön, haszonrészesedés stb.).

Az állami- szövetkezeti- kereskedelmi és szolgáltató szervezetek privatizációja a városban is elkezdődött és folyamatos.

A feladatok jövőbeni meghatározásánál a magánvállalkozásokkal illetve a külföldi tőke kereskedelemben és szolgáltatásban történő bevonásával fokozottabban kell számolni.

A város idegenforgalmának döntő többségét a tranzitforgalom adja. Nagymérvű a jugoszláv és osztrák bevásárló turizmus, amely az elmúlt évtől tovább fokozódott. A tervidőszakban a szállodák ha szerényen is, de korszerűsítésre kerültek. A szálláshelyek száma a fizetővendéglátást szabályozó rendeletek változásaitól függően

ingadozott. A szálláshelyek kihasználtsága 70 % körül mozog. A tranzitforgalom kiszolgálása érdekében szükség lenne a főközlekedési út mellett kamionparkolóra, olcsóbb szálláshelyekre, gyorsétkező helyekre, valamint szolgáltató egységekre (autómosó, javítóműhelyek, benzínkút stb). Az igényesebb vendégek elhelyezése érdekében célszerű lenne egy, a nyugati turisták igényeihez alkalmazkodó szálloda építése is.

Igazgatás

Az ágazatban az elmúlt években jelentősebb fejlesztés a gépesítés területén történt, amely korszerű feltételeket nyújt az ügyviteli és a számítástechnikai feladatok ellátásához. Az épület és építmény állóeszköz-állomány állapota eltérő képet mutat. Elfogadható munkakörülmények és feltételek vannak az igazgatási funkciójú épületekben. Sajnos az átlagosnál kedvezőtlenebb helyzet alakult ki a szolgáltatást és az ellátást segítő állóeszköz-állomány állapotában, így a közeljövőben korszerűsítésre és felújításra szorul a városi piac, a kényszervágóhíd, a gyepmesteri telep és az állatvásártér.

Az igazgatási állóeszköz-állomány hatékonyabb működtetése érdekében célszerű annak a feladatokhoz igazodó átértékelése és a nem kellő hatékonysággal működő létesítményeknek vállalkozást élénkítő és privatizációt segítő hasznosítása.

Tervezési, gazdálkodási tapasztalatok-pénzügyi kapcsolatok-hitelek

A Város Tanácsa 1986. májusában fogadta el a településfejlesztés ötéves tervi fő céljait, feladatait, ezen belül a tanácsi gazdaság fejlesztésének általános irányait, eszközrendszerét. Az optimista indíttatású tervről (melyben még jelentősen érvényesült a központi elosztási rendszer) igen hamar kiderült, hogy az kellő garanciákat nem tartalmaz, hiszen az országban nem sikerült megállítani azokat a kedvezőtlen folyamatokat, amelyek a '80-as évek közepétől felerősödve jelentkeztek, a növekedés helyett az egyensúlyi problémák éleződtek ki.

A tanácsi tervezésben 1986-tól jelentős változás következett be. Az egységes pénzalap bevezetésével, a korszerűsítés szándékának megfelelően forrás oldalról a normativitás növekedett. (A fejkvótát, a vállalati adókat, illetve a magánszemélyek jövedelemadóját normatív módon biztosították a helyi tanácsok számára.) A gyakorlatban azonban a kiadásorientáció és a szabályozott bevételek indokolatlanul magas, teljesíthetetlen tervszáma miatt, a normativitás csupán elosztási módszer maradt. Ez önmagában véve is restriktív költségvetési politika, hatását a tervidőszak közbeni 1988-1990.-es évekre bekövetkezett központi elvonások egyértelműen felerősítették. A három évben a fejlesztési fejkvótát 45 %-kal csökkentették.

A bázis alapon szabályozott üzemeltetés -az említett magas teljesíthetetlen tervszámok és elvonások miatt- fokozatosan a fejlesztésre előirányzott összegek átcsoportosítását, szükítését igényelte.

Kezdetben a helyi tanácsi bevételi forrást növelő céltámogatási rendszer stabilnak mutatkozott, előnye volt az, hogy a társadalompolitikailag kiemelt célok megvalósítására ösztönzött. A tervidő-

szak közbeni módosítása azonban csak utdagos elemzésre és nem előremutató szervező koordináló munkára adott módot. Hátrányaként fogható fel, hogy alapvetően nem ellátás, hanem fejlesztés, mégpon-
tosabban építéscentrikus volt. Kellő mértékben nem orientált a hatékonyság növelésére, a meglévő lehetőségek további feltárására, hasznosítására. A céltámogatás igénybevétele a tervidőszak közbe-
ni restriktív szabályozás következtében -jelentős saját forrás mellérendelését követelte. Így a területi feladatok ellátása a város saját forrásainak terhére is történt. A céltámogatás túlszabályozott igénylése és folyósítása is csak a rugalmas gyakorlat miatt nem fékezte tovább a beruházások finanszírozási ütemét.

A fent említett okok miatt az állami költségvetéssel való pénzügyi kapcsolat -melynek elosztása a megyei tanácsok közbeiktatásával történt- elsősorban objektív okok miatt nem volt stabil.

Az évek során egyre inkább nehezedő gazdasági helyzetben -mely érződött a vállalatok és a lakosság tehervállaló képességének csökkenésében is- a negatív tényezőket ellensúlyozni a helyi erőforrásokkal, a tett erőfeszítések ellenére sem tudtuk. Ugyanakkor az állampolgárok adózási fegyelme jó, mellyel a helyi bevételek aránya nőtt.

A VII. ötéves tervidőszak során végrehajtott központi forráscsökkenések miatt méginkább fokozódott, relative felértékelődött a nem tanácsi szervekkel való gazdasági együttműködés. Az ebből származó érdekeltségi bevételek nagyságrendje a fejlesztések vonatkozásában döntő jelentőségű volt. Jelentős eredmény a magántőke korábbi éveknél erőteljesebb felkarolása és bevonása a városfejlesztésbe. Az elmúlt időszakban a lakossággal és a nem tanácsi szervekkel a pénzügyi kapcsolatunk viszonylag kiegyensúlyozott volt.

Az elhatározott célkitűzések megvalósítása, a hiányzó források biztosítása érdekében a tanács bátran de megfontoltan élt a hitelfelvétel lehetőségével, melyet elsősorban a társadalompolitikailag kiemelt célok megvalósítására fordított (pl. lakásépítés, vásárlás helyi támogatására, magánerős lakásépítés területelőkészítésére), ezek kedvezményes kamatozású hitelkonstrukciók. Ezen túlmenően olyan feszítő gondok megoldására kényszerültünk forráshiány miatt hitelt felvenni, mint a Garai utca rendezése, a szennyvíztisztítómű bővítése. Az érdekeltségi alap megelőlegező hitel kivételével -melyet a MHB nyújtott- az OTP-nél kötöttük hitelszerződéseinket, kapcsolatunk a pénzügyintézettel, mint bankszámlánkat kezelő bankkal korrekt, segítőkész.

Az 1990. év a tanácsi költségvetés tervezési rendszerében döntő változást hozott. Már nem a kiadások határozták meg a bevételi oldal alakulását, hanem a bevételekhez kellett igazítani a kiadásokat. Az intézményhálózat üzemeltetésének elsődlegességével a fejlesztések vonatkozásában a maradékelv érvényesül.
Az új finanszírozási rend eddig csak részben ismert problémákat hoz felszínre és figyelmeztet is. Az 1990-es kísérleti évben a számított helyi bevételek és a normatív állami támogatások együttes összege megyei szinten csak néhány településnél nyújt kielégítő fedezetet az alapvető tanácsi feladatok ellátásához. Ezért olyan korrekciós, átmeneti kiegészítő támogatást kellett beiktatni, amely a tanácsok fizetőképességét még megtartja. Ez olyan külön juttatás, amely a következő években már nem ismételtető meg.

A tanács és a leendő önkormányzat számára döntő jelentőségű lesz a város gazdaságának fejlődése, ezen keresztül a személyi jövedelemadó bevételek növelése. Egyben jogos igénynek tartjuk a normatív támogatások körének és összegének felülvizsgálatát, növelését. Minden tanácsnak magának kell keresni és megtalálni a gazdálkodás feltárható tartalékait a bevonható új erőforrásokat. Meggyőződésünk, hogy ez csak minden területre kiterjedő, takarékos gazdálkodással, szervezeti és szemléleti korszerűsítéssel, az önkormányzati tulajdonra alapozott új bevételi forrásokkal és helyi összefogással érhető el. A gyakorlati tapasztalatok hiánya miatt még további elemzésekre lesz szükség, de néhány észrevételt már most tehetünk az új finanszírozási rend hiányosságaival kapcsolatban:

a/ A személyi jövedelemadónak a helyi önkormányzatokhoz való szabályozása helyes elv, amit finomításokkal fenn kell tartani. Egy adott évben a településnek ténylegesen járó és a tervben szereplő SZJA különbségével utólag számoljon el a költségvetés a helyi tanáccsal, amint a tényszámok rendelkezésre állnak.

b/ A támogatási rendszer ösztönözze a helyi bevételek növelését azzal, hogy a lakosság által elfogadott és ténylegesen befizetett új helyi adó összegét a központi költségvetés kiegészíti, -pl. azonos összegű támogatással.

c/ A körzeti - térségi feladatok támogatási feltételeiben indokolt változások:

- A jelenlegi normatívákat felül kell vizsgálni, s úgy meghatározni, hogy az biztosítsa az ellátó intézmények működési, fenntartási költségeinek szükségletét átlagosan elvárható színvonalon.

- Bővíteni kell a támogatott körzeti feladatok körét, vagy be kell vezetni az eddigieken túl egy "egyéb körzeti, térségi feladatok támogatása" elnevezésű tételt, amelynél a normatíva vetítési alapja a lakosságszám lehet.

- Az ellátásbeli különbségek mérséklésére kiegyenlítő normatív támogatás bevezetése szükséges.

A már korábban említett 1990. évi változások a leszűkült fejlesztési lehetőségek következtében az elindított és áthúzódó beruházások köre nem nagy számú, mégis az új önkormányzatra háruló kötelezettségek teljesítése 1991-ben jelentősen korlátozza a döntési lehetőségeket. Az azt követő években a determináltság már nem a pénzügyi elköteleződésben, hanem a feszültségek oldásának igényében jelentkezik. Pontos információ céljából bemutatjuk a szerződésen alapuló kötelezettségvállalásokat és azok terheit, valamint az elindított folyamatok várható szerződéses összegét, a hiteltörlesztések és kamatterhek alakulását, amelyek 1991. évi együttes összege 212.878 eFt.

Vállalatirányítás, vállalatfelügyelet, privatizáció

A tanács által létesített Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat, a Városgazdálkodási és Kommunális Szolgáltató Vállalat és a Szolgáltató Költségvetési Üzem felügyeletét a Műszaki Osztály látja el. A tanácsi vállalatok és költségvetési üzem létesítésének célja az volt, hogy a lakosság ellátásában a közüzemi szolgáltatások egy része közvetlenül irányítható, hatékonyan, gazdaságosan biztosítható legyen.

Az IKKV tevékenységi körén belül kiemelendő az állami tulajdonú bórlemények üzemeltetési, felújítási és karbantartási feladatainak végzése és az ingatlanközvetítői tevékenység.

A VGV esetében a fő tevékenységi kör a köztisztasági és kommunális szolgáltatás.

A költségvetési üzem elsősorban a tanácsi kezelésű utak, járdák, hidak építésében, felújításában és karbantartásában old meg kiemelt feladatokat. Az utóbbi években a városüzemeltetésre biztosítható tanácsi források és megrendelések egyre jobban beszűkültek. A gazdaságosság szem előtt tartásával a fenti munkák elvégzésén túl, a meglévő kapacitás lekötése érdekében egyéb tevékenységi köröket is ellátnak ezen gazdálkodó szervezetek.

A tanács által létesített vállalatok és a költségvetési üzem -profiljukból és felépítésükből adódóan, valamint a tanácsi megrendelések csökkenése következtében- egyre nehezebben tudnak megfelelni a piacgazdaság által szabott feltételeknek. Az elmúlt időszakban a gazdálkodó szervezetek törekedtek arra, hogy az általuk ellátandó feladatok egy részét gazdaságosabb, ösztönzőbb módszerekkel oldják meg.

Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat:

- A tervező részleget 1990. január 1-től Kft-vé szervezte át.
- A szervezet egyes egységeinek szolgáltató jellegű vállalattá történő átszervezését a vállalat vezetése indokoltnak tartja (megrendelésre végzett lakóházfenntartás, építőipari tevékenység, ipari szolgáltatás, fuvarozás, ingatlanközvetítés).
- Vizsgálják az önálló elszámolású főépítésvezetőség, a TMK szállítási egység és a gépkölcsönzés Kft-vé való átalakításának lehetőségét.

Városgazdálkodási és Kommunális Szolgáltató Vállalat:

- A gazdaságosság és hatékonyság növelése érdekében az elmúlt időszakban -a hasonló tevékenységű és érdekeltségű- részlegeket, csoportokat összevonta.
- Új szolgáltatásokat vezetett be (tüzeléstechnika, környezetvédelmi mérés, stb.)
- Egyes tevékenységi köröket vállalkozásba adta (zöldterület részbeni gondozása, peremterületi temetőgondozás stb.).

Szolgáltató Költségvetési Üzem:

- A kiépített kapacitás lekötése érdekében széleskörű piackutatást végzett.
- A dolgozók képesítettségének fokozására törekedett.
- Az állóeszköz szintentartás mellett a forgóeszköz-feltöltést szorgalmazta.

A költségvetési üzem kapacitása nincs lekötve, a tett intézkedések nem elegendők a veszteség elkerülése érdekében. Szakértők bevonásával helyzetfeltáró vizsgálat indult a legszükségesebb intézkedések megtétele céljából.

A tanács által létesített gazdasági egységeknél intézményes szervezeti átalakításra, átfogó korszerűsítésre ezideig nem került sor. Az önkormányzati feladatkörök egyértelmű meghatározását követően ismételten át kell tekinteni a vállalatok és az üzem közötti munkamegosztást, a szervezeti korszerűsítést, az átalakulást és a privatizációt.

Vállalkozások, privatizáció

A megváltozott politikai, társadalmi viszonyok egyre erőteljesebben vetik fel a vállalkozásbarát tanácsi szemlélet és tevékenység kialakítását. Ez a követelmény jelenleg csak kezdetlegesen érvényesül, főként az utóbbi években tapasztalható forráshiány pótlására, illetve a kiadások egy részének nem tanácsi pénzeszközzel való kiváltására irányult.

- A finanszírozási tevékenység keretében a rendelkezésre álló szabad pénzeszközöket a betéti lekötés, értékpapír vásárlás útján kamatoztattuk. E tervidőszak során az ebből származó bevételi többletek elérték a 7 millió Ft-ot.

- Főleg a fejlesztő-beruházó tevékenység területén széleskörű gazdasági koordinációs tevékenységet vállaltunk fel. Ez elsősorban a vállalkozó tőke felkutatásával közös beruházások szervezésére irányult. Ennek eredményeképpen több mint 5.000 m²-rel gyarapodott közelmúltban a kereskedelmi hálózat alapterülete (Zrinyi u. Eötvös tér D-i old.beépítés, Lenin u.10-12 -Bazárudvar-, Zemplén u. Kisberki u. ABC építés stb). Ugyanakkor jelentős arányú hálózat-korszerűsítésre és racionalizálásra is sor került, melynek során az ellátási felelősség mellett a közösségi vagyon megfelelő üzlet-politikai feltételekkel történő hasznosítása állt.

- A városrendezési törekvésekkel együtt, ahhoz igazodóan törekedtünk az állami épületvagyon és földterület vállalkozásserkentő célszerű hasznosítására. Így került sor pl. a volt Rózsakert étterem Budapest Bank részére történő értékesítésére, az udvari belső-részek beépítésére és rendezésére, a Zemplén Gy.uti és Hevesi u. üzletek kialakítására, a miklósfai volt iskolaépület átalakítására. Az ebből származó szabad pénzeszköz további hálózat-korszerűsítést és beruházás-finanszírozást tett lehetővé.

- A lakásépítési célú telekkialakítás önmagában véve önfinanszírozó vállalkozás volt, melynek induló tőkevonzatát rendszeresen kedvezményes hitelből biztosítottuk.

Sajnos a tulajdonlás, a központi szabályozás hiánya és a tanácsi szervezet felépítése, érdekeltségi rendszere továbblépést nem tett lehetővé. Az egységes pénzalap-gazdálkodás az eredeti céljának megfelelően kellőképpen nem funkcionál, általában elkülönült érdekek alapján határozódnak meg a pénzügyi feladatok. Vállalkozás szempontjából a funkcionális, valamint az ágazati osztályok felelősségük alapján eltérő helyzetben vannak. A vállalkozásokra alkalmas tanácsi vagyonhiány és a széttagolt érdekeltségi struktúra miatt egységes vállalkozói szemlélet és gyakorlat nem alakulhatott ki, ennek ellenére az előzőekben bemutatott erőfeszítések, vállalkozásjellegű tevékenységek kivétel nélkül eredményesen szolgálták a város fejlődését.

A tanácsi vállalkozások másik területe a helyi és a külföldi vállalkozások segítése, a privatizáció előmozdítása, amelyekről az alábbi információkkal rendelkezünk:

A./ Külföldi vállalkozási igények

1./ Kamion Centrum kialakítása:

Olaszországi vállalkozó

Területigény: 7.sz.fkl.út elkerülő szakasza és a Homokkomáromi úthoz vezető bekötő út csatlakozási csomópontja.

A tervezett területfelhasználással kapcsolatban tanácselnöki konzultációra került sor. A terület biztosításával kapcsolatban a tulajdonos Alkotmány Mg. Termelőszövetkezettel előzetesen egyeztetett. A műszaki osztály részéről konkrét ügyintézés -kérelem hiányában- nem volt. A rendezési terv a terület ilyen célú hasznosítására lehetőséget ad.

2./ Bevásárló központ létesítése:

Spanyolországi vállalkozó

Magyarországi képviselője: PRIMEX Kft. Hódmezővásárhely

Vállalkozói igényét telefonon jelezte, személyes egyeztetésre, illetve a város ilyen létesítmény elhelyezésére alkalmas területegységei megtekintésére a közeljövőben kerül sor.

3./ Ipari-kereskedelmi létesítmények:

Svédországi vállalkozó

Területigény: Ék-i lakóteleptől É-ra, a 7-es fkl.út mentén, a 05 és a 011/1 hrsz-ú terület D-i része.

A városi tanács elnökével személyes egyeztetés történt, mely alapján az igénylő 4 ha. terület kijelölését kérte. A tervezett területfelhasználáshoz szükséges további egyeztetések megalapozására megfelelő tervi javaslat elkészítését kértük. A vállalkozó tájékoztatása szerint ennek készítése folyamatban van.

4./ Camion panzió, üzemanyagtöltő állomás, autószalom, autószervíz autósbolt építése:

Kérelmező: MOTOCROSS Sportklub Nagykanizsa

Beruházást finanszírozza: "LIBELLA" KFT külföldi tőke bevonásával.

Területigény: előbbi területhez és a Sportklub Petőfi uti pályájához kapcsolódóan.

A létesítmények elhelyezésének vizsgálatához az igénynek megfelelő tervi javaslat elkészítését kértük.

5./ Szupermarket létesítése:

NSZK vállalkozó és magyarországi képviselője -STUDIO-A Tervező és Tanácsadó Mérnöki Kiszövetkezet- személyes egyeztetést tartott.

A jelzett igénynek megfelelően két területet tartottunk alkalmasnak szupermarket elhelyezésre, melyről a kérelmezőt írásban is tájékoztattuk:

- Ék-i városrész (régie és új 7.sz.fkl.út csomópontjánál)
- Somogyi B.u.23,25,27,29.sz. ingatlanon és a MÉH telephelye területét érintve.

6./ Autómosó komplexum építése:

NSZK vállalkozó

Magyarországi képviselő: WIK Vmbh. Veszprém

Levelükben autómosó komplexum kialakításának lehetőségéről tájékoztatnak. Megkeresésük célja elsősorban kapcsolatfelvétel.

Véleményünk szerint az autómosó komplexum kialakítása a városrendezési tervekben meghatározott, ilyen célú területeken megvalósítható, erről válaszlevél tervezet készül.

B./ Belföldi vállalkozási igények

1./ Camionparkoló:

Kérelmező: HUNGAROCAMION Vállalkozási Iroda

Az ÁRT-ben meghatározott területfelhasználási és szabályozási előírásokat figyelembe véve három területet jelöltünk meg és adtunk tájékoztatást a kérelmezőnek:

- 7.sz.fkl.út várost elkerülő szakasza mentén létesített üzemanyag-töltő állomástól K-re fekvő terület,
- régi és új 7.sz.fkl.út Nk-i csomópontja,
- 7.sz.fkl.út elkerülő szakasza és a Homokkomáromi úthoz vezető bekapcsoló út csatlakozási csomópontja.

2./ Használt autók kereskedésre alkalmas telephely:

Vállalkozó: "FINALFA" 2000 Betéti Társaság Nagykanizsa

Igényelt terület: 4918/1 hrsz-ú, Ifjúsági Park céljára fenntartott ingatlanból 1400 m² terület.

Kérelmezőt tájékoztattuk, hogy a területet értékesíteni a leendő önkormányzati vagyon részét képező területekkel való gazdálkodás lehetőségeinek fenntartása érdekében nem kívánjuk. Felhívtuk a figyelmét, hogy a városrendezési tervek ma is tartalmaznak olyan területi egységeket, melyeken üzemi területek alakíthatók ki.

A vállalkozói igények közül a nagyobb területegységekre számot tartók elsősorban tájékozódás, kapcsolatfelvétel céljából keresték meg a tanácsot. Konkrét tárgyalásra nem került sor. Az igényeket is figyelembe véve a további előkészületeket úgy koordináljuk és orientáljuk, hogy azok illeszkedjenek a város további fejlesztési, rendezési elképzeléseihez.

A város struktúrájának védelme és tervszerű alakítása érdekében megbízásunk van a Dél-dunántúli Tervező Vállalatnál a város be nem épített területeinek, infrastruktúrális vizsgálatára, a lehetséges vállalkozói területek komplex értékelésére.

Az állampolgárok ügyeinek intézése

A városi tanács szakigazgatási szerveinek hatósági munkája fejlődő volt. Az elmúlt öt évben ezt a tevékenységet nagymértékben befolyásoló változások történtek:

- felfokozódott a jogalkotói tevékenység, az állampolgárokat alapvetően érintő új jogszabályok születtek,
- folytatódott a hatáskörrendezés, változtak, módosultak egyes feladatok,
- új létesítmények, intézmények jöttek létre és ezzel is bővültek a szakigazgatási szervek tennivalói,
- a helyi - területi irányítás módosulásával - a kétszintű igazgatás teljessé válásáig 1990. január 1-ig - a megszűnt járási hivatal helyett városkörnyék-központ igazgatási feladatokat is ellátunk,
- erősödött a lakosság igénye az államigazgatási munka nyíltsága iránt,
- a munkaidőalap védelme és az államigazgatás szolgáltató jellegének növelése érdekében került sor - a lakosság véleményének kikérése után - az ügyintézés és az ügyfelfogadás munkaidőn túli feltételeinek biztosítására.

A tanács és testületei rendszeresen foglalkoztak a szakigazgatási szervek hatósági munkájával és iránymutatást adtak a további tennivalókra.

Az ügyiratforgalom emelkedett. Az 1989. évi kisebb számszerű eltérés tulajdonképpen nem csökkenés, hanem korszerűsítés, egyszerűsítés eredménye. (Megszűnt pl. a településfejlesztési hozzájárulás, korszerűsítésre került a népességnyilvántartás, kisebb mértékű csökkenés volt az építésigazgatásban.) Jelentős a növekedés ugyanakkor a szociálpolitikai ágazatban (új támogatásként jelentkezett a gyógyszerköltségekhez való hozzájárulás, bővült a közgyógyellátásra jogosultak köre, nőtt a segélyt kérők száma stb.). A városkörnyéki ügyek aránya az éves ügyiratforgalom 4,9 - 5,8 %-át tette ki, nem volt jelentős.

Az I. fokú határozatok aránya az összes ügy 27 %-a körüli. Évek óta emelkedés volt a szociálpolitikai ügyekben, gyámügyben, a magánvállalkozásokkal összefüggésben és 1988.-ig az építésigazgatásban. Az 1989. évi kisebb mértékű csökkenés a munka egyszerűsítésének, korszerűsítésének és az építkezési kedv csökkenésének a következménye.

Az eljárások túlnyomó többsége már I. fokon jogerőre emelkedett, az állampolgárok megelégedésével zárult. A megfellebbezett határozatok aránya évek óta mindössze 1 % körüli. A döntések megalapozottságát mutatja, hogy az eljárások során másodfokon a határozatok döntő többségét helybenhagyták és a fellebbezéseket elutasították.

A városkörnyéki községi tanácsok szakigazgatási szervei határozatai ellen érkezett fellebbezések száma nem volt jelentős, a helybenhagyás aránya azonban a községi munka színvonalának emelkedését is jelzi.

A határozatok többségét a kötelezettek önként végrehajtották. A végrehajtási intézkedések száma évenként - a kötelezettséget megalapító határozatoknak még az 1 %-át sem érte el.

A szakigazgatási szervek az ügyintézési határidő betartására törekedtek. A határidő túllépés évek óta elenyésző. Oka tartós távollét, az ügyintéző betegsége, stb. volt. Az ügyintézési határidők betartásának ellenőrzése rendszeres. A hiányosságok felszámolására intézkedések történtek (pl. a számítógépes iktatás bevezetésével kezelési szabálytalanságokat észleltünk, melyek kijavítására utasítottuk az osztályvezetőket).

A munkaidőn túli ügyintézés tárgyi és személyi feltételeit biztosítottuk. Az erre vonatkozó tanácsrendeletünk 1989. január 1-jén lépett hatályba, melyet széleskörű tájékoztató, a korábbi évek tapasztalatai és a lakossági javaslatok figyelembevételével készítettünk elő és alkalmaztunk. Úgy láttuk, hogy a szerdai meghosszabbított ügyfélfogadás elégséges. Az elmúlt évben pl. egy-egy szerdán a megjelent ügyfelek száma azonos, több alkalommal pedig kevesebb volt, mint az ügyeletet tartó dolgozóké.

A hatósági döntések törvényességét, megalapozottságát segítették elő a különböző társadalmi és szakbizottságok, amelyek a lakáselosztásban, a lakásvásárlást-építést segítő tanácsai támogatások

odaítélésében, a segélyek elosztásában működtek közre. A tanácsi bizottságok javaslatokkal támogatták a hatósági munka fejlesztését, a lakossági vélemények megismerését.

Az ügyfeleket a szakigazgatási szervek segítették jogaik gyakorlásában, kötelezettségeik teljesítésében. Az osztályok nyilvántartásaik felülvizsgálatával, korszerűsítésével, karbantartásával, különböző beadványmintákkal igyekeztek könnyíteni az ügyfelek eljárási terheit. A tanácsi munka korszerűsítésére, az eljárás és az ügyvitel egyszerűsítésére vonatkozó középtávú programunkban megfogalmazott feladatokat -lehetőségeinkhez mértenteljesítettük. A munka tárgyi feltételeit biztosítottuk, a számítástechnika a hatósági munkában is bevezetésre került.

A hatósági munka jó irányú fejlődése mellett több kritika, elmarasztalás is érte az egyes osztályok tevékenységét a lakosság részéről. Ennek egyik oka a jogszabályok állandó változása, az esetenkénti túlzott szabályozás, az elkerülhetetlen bürokrácia. Az ügyintézők hangneme sem mindig volt megfelelő, ezt előidézte az ügyfelek türelmetlensége, amely az életviszonyok változásaival, életfeltételeik rosszabbodásával függ össze.

A teljesség igénye nélkül röviden egyes kiemelt ágazatok helyzetéről:

A szabálysértési cselekmények elbírálása jelzi az állampolgári felelősség alakulását. 1989-ig a feljelentések száma emelkedett, 1989-ben kisebb mértékben csökkent. Az elmúlt évben minimális volt a vásárlók megkárosítása és az árdrágítás miatt érkezett feljelentések száma. A feljelentések a csekélyebb súlyú, a társadalomra kevésbé veszélyes cselekmények felé tolódtak. A bűnszándékok szintén csökkentek, mert a foglalkozás nélküli, alacsony jövedelmű, rossz szociális helyzetben lévő elkövetők száma emelkedett.

A hatósági munkán belüli jelentős a gyámügyi tevékenység. Az életviszonyok romlása, a családok elszegényedése maga után vonta a segélyezettek számának és a segélyek összegének emelkedését. Az intézetben elhelyezett gyermekek száma nem kevesebb mint a korábbi években. A felülvizsgálatból szerzett tapasztalatok alapján nagyon kevés intézeti elhelyezést lehetett megszüntetni, mert ezek a családok nem alkalmasak a gyermekek visszafogadására és nevelésére.

A tanácsi bérlakást igénylők száma sem csökkent. A magas árak miatt nem tudják az OTP lakásokat megvásárolni a lakásigénylők. Az elmúlt évben lakással nem rendelkező 290 személy szociális alapon egyértelműen jogosult lakásra. Köztudott, hogy egyre kevesebb tanácsi bérlakás építésére van lehetőség és óletveszélyes, szanálандó lakások száma is növekszik. A visszaadások üteme lassult.

A város népességének közel 20 %-a elérte a nyugdíjkorhatárt és az időskorúak száma tovább emelkedik. A nyugdíjasok több mint fele társadalmi támogatásra szorul. A szociális támogatást igénylők egyre többen vannak. Az elmúlt évben került sor a gyógyszerek árának emelésére, új támogatási forma a gyógyszerköltségekhez való hozzájárulás. Jogszabály változás folytán lényegesen bővült a közgyógyellátásra jogosultak köre. Az életviszonyok romlása miatt többen igényeltek eseti segélyt, mint előző években és nőtt az üzemanyagköltség hozzájárulást kérők száma is. Ebben az évben a lakbérek megfizetésének támogatása jelentett megfeszített munkát.

Az egészségügyi osztályon jelentős volt az ügyfélforgalom, az emberek egyre nehezebben viselik el a rájuk nehezedő terheket, türelmetlenek, ingerültek. Az osztály dolgozói kulturáltan, szabályosan, a méltányosság messzemenő figyelembevételével intézték az ügyeket és igyekeztek a határidőt betartani.

Az építésigazgatási ügyek 1989-ig emelkedtek, majd az elmúlt évben kisebb csökkenés volt. Kevesebb a magáneros lakásépítés és a melléképületek létrehozásának engedélyezésére benyújtott kérelem is mint a korábbi években. Ennek oka a kölcsönfeltételek változása, az építési anyagok drágulása, az életszínvonal jelentős csökkenése.

A városfejlesztéshez rendelkezünk mindazokkal a jóváhagyott rendezési tervekkel, szabályozási előírásokkal, amelyek megszabták a hatósági munka feltételeit. A városfejlesztési tervek egy része azonban nem teszi lehetővé a vállalkozások élénkítését, ezért folyamatos módosításukra és az igényekhez való igazításra van szükség. Fontos feladat egyes területeken az indokolatlan építési tilalom feloldása is.

Az építésrendészeti ellenőrzések minden évben tártak fel szabálytalanságokat, de az ügyfelek többsége az előírásokat betartotta.

Összefoglalva: a városi tanács szakigazgatási szerveinek dolgozói szakértelemmel, odaadóan, a jogszabályok előírásainak betartásával szolgálták a város lakosságát és igyekeztek eleget tenni a velük szemben támasztott politikai-társadalmi követelményeknek.

Megjegyezzük, hogy nem volt arányban a támasztott követelmény és az anyagi megbecsülés a központi szervek részéről.

Ahhoz, hogy a rendszerváltás időszakában a kormányprogramban szereplő, a feladathoz igazodó létszámú, ütőképes és jobban megfizetett apparátus eleget tudjon majd tenni a követelményeknek, az alábbiakat szükségesnek tartjuk:

- Feltétlenül fontos a jó szakemberek megtartása, jobb anyagi és erkölcsi megbecsülése, mert az államigazgatás működőképességének ez alapvető feltétele.
- Egyszerűsítésre, korszerűsítésre javasoljuk az eljárási törvényt, majd összefüggésben az önkormányzati törvény előírásaival.
- Az építési engedélyezési eljárás körében az OÉSZ teljes felülvizsgálatát, egyszerűsítését, korszerűsítését javasoljuk.
- Annak ellenére, hogy egyre kevesebb anyagi fedezet áll rendelkezésre, a számítástechnika ütemesebb bevezetését, alkalmazását látjuk szükségesnek a hatósági munkában is.
- Az önkormányzati törvény hatálybalépése, valamint a szervezeti felállítás után feltétlenül kell egy jól szerkesztett hatásköri jegyzék, amely a hatósági tevékenység alapját képezi.
- Felülvizsgálatra szorul a munkaidőn túli ügyfélfogadás, ügyintézés, ügyelet szükségessége és a rugalmas munkaidő bevezetése.
- Az államigazgatási dolgozók munkaidejének felülvizsgálata is célszerű lenne, ha egyszerűbb, korszerűbb tárgyi feltételek állnak majd rendelkezésre.

Végül, de nem utolsó sorban a jövőbeni működés alapját képező jogszabályokat úgy kell kialakítani, módosítani, hogy azokra épülve megvalósulhasson a politikai, társadalmi változásoknak megfelelő gyors, pontos, a nép bizalmát és támogatását élvező államigazgatás. Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az önkormányzat mint testület valódi döntési hatáskörökkel rendelkezzen és a lakosságot, a települést érintő minden lényeges kérdésben meghatározó szerepe legyen.

A testületi munka

Az 1985. évi választások utáni időszak testületi tevékenységének értékelését sajátossá teszi az a körülmény, hogy a tanácsi munka nem vonatkoztatható el attól a környezettől, jogi szabályozástól, amelyben a választott testületek dolgoztak és dolgozhattak.

Megítélésünk szerint a helyi tanácsok önállósága jelenleg fikció. Mozgásterük mind gazdaságilag, mind pedig jogilag rendkívül szűk térre szorított. A tanács költségvetési keretként kimutatott összeg jelentős százaléka kényszerpályán mozog. A tanácsi munka jogi szabályozásában a centralizáció érvényesül ma is. A kormány a felelősséget áthárította a jogi szabályozásra. A jogi kötöttségeknél nem elég csak a jelenlegi tanácstörvény rendelkezéseire utalni, hanem a nap mint nap születő, a helyi tanácsokat érintő alacsonyabb szintű jogforrásokat is figyelembe kell venni, mert a tanácsi -benne a testületi- munkát ezek is meghatározzák.

A fenti megállapítás fokozottan érvényes a tanácstestületre. Különösen az alacsonyabb szintű jogforrások -miniszeri rendeletek, különböző irányelvek, állásfoglalások- gátolják, kötik guzsba, teszik formálissá a tanácstestület működését. Ezek a jogszabályok rendkívül sok bürokratikus megkötöttséget tartalmaznak és a lakosságot közvetlenül érintő több jelentős ügyben a testülettel szemben az un. szakigazgatási szerveket helyezik előtérbe, illetve döntéskényszerbe azzal, hogy a hatáskört oda utalják. E téren lényegi változás -bár az utóbbi időben mutatkoznak kedvező jelenségek- csak az önkormányzati törvény megalkotása és a dereguláció befejezése után várható.

Gondot jelent, hogy a tanácsok ellátási felelősségét a jelenleg hatályos tanácstörvény valójában eredményfelelősség formájában fogja fel. Ezen elvárás és követelmény értelmében a tanácsoknak az illetékességi területükön biztosítaniuk kellene a megfelelő színvonalú kulturális, egészségügyi, kereskedelmi szolgáltatást, a megfelelő minőségű és választékú fogyasztási javakat. Ehhez a tanácsi szervek sem anyagi sem jogi eszközökkel nem rendelkeznek, ennek hiányában a jelenlegi hatáskörök jórésze formális, a tanácstestületi döntések egy része hatástalan. Ezek után, mint következményként a tanácstagoknak kialakul az az érzete, hogy nem képesek eredményt elérni, döntéseik feleslegesek. A hatáskörök egy másik része nem valós, nincs mögöttük lakossági, lakóterületi, közösségi érdekeltség, ezért az ilyen feladatokkal a tanácstagok nem tudnak azonosulni.

Meghatározó tényező volt a testületi tevékenység gazdálkodási oldalán a tanácsok szűkös, az állami támogatások többszöri csökkentéséből adódó pénzügyi helyzete. Kellő anyagi háttér miatt ritkán fordultak elő alternatív döntési lehetőségek. A tanácstagok így, illetőleg a testületek döntően kényszerpályán mozogtak. Az érdekek va-

lódi képviselete, döntési alternatívák ütköztetése helyett az anyagi lehetőségek által nagyon is behatárolt, szükségszerűségből hozott döntések megmagyarázására kényszerültek sok esetben a tanácsstagok. Mindezek következményeként a tanácsstagok egyre nehezebben tudtak eleget tenni a törvényben megfogalmazott azon elvárásoknak, hogy képviseljék a település lakosságának érdekeit, tevékenyen vegyenek részt a tanács munkájában, vonják be a lakosságot a feladatok megoldásába. Tény az is, hogy nem megoldott a tanácsstagok társadalmi szintű elismertetése. Ennek következményeként a tanácsstagi munka több vonatkozásban népszerűtlenné vált mind társadalmi szinten, mind a választott testületek tagjai körében leértékelődött.

Törekedtünk arra, hogy a tanácsstagok a hatásköri előírásokban meghatározott döntésekhez szükséges információkkal rendelkezzenek. Az ülések előkészítési mechanizmusa jelenleg ezt csak részben teszi lehetővé. Ahhoz, hogy a helyi képviselők a döntésekhez szükséges mennyiségi és minőségi információkhoz folyamatosan hozzájuthassanak, véleményünk szerint elsősorban a polgármesterhez és nem a hivatalvezetőhöz kötődő jól képzett, az államigazgatásban jártas profi szakemberekre van szükség. E problémakörbe tartozik az is, hogy jelenleg a tanácsstagok sem megfelelő felkészítéssel, sem a tevékenység ellátásához szükséges szabadidővel nem rendelkeznek. Többségüknél hiányzik a kellő szakismeret is az előterjesztett téma biztos megítéléséhez, a döntéstervezet mellett való megnyugtató kiálláshoz.

Az eddigi tapasztalatok alapján még inkább törekedni kell arra, hogy a jövőben terjedelmében rövidebb, tartalmában lényegretörőbb, az eltérő álláspontokat ütköztető előterjesztések kerüljenek -indokolt esetben több döntési alternatívával- a leendő új testület elé.

Elképzelhetőnek tartanánk azt is, hogy a testületi előterjesztéseket -az ülést megelőzően- kis létszámú a tárgyaló témában szakértőkből álló "ad hoc" bizottság előzetesen véleményezze és több alternatívájú javaslatlattétellel készítse elő a testületi döntéshozatalt.

Szükségtelennek látszik, hogy jól kidolgozott írásos előterjesztésekhez új információt nem tartalmazó szóbeli kiegészítéseket fűzenek az előterjesztők, amit az elmúlt időszakban alkalmaztunk is.

Különösen az elmúlt évben lépéseket tettünk a testületi ülések iránti érdeklődés feltételeinek megteremtése érdekében, a tanácsstagi munka valódi nyilvánosságát azonban teljes mértékben még nem sikerült kiépítenünk. Elsősorban a végrehajó bizottság és az apparátus tevékenysége ismeretlen a lakosság előtt, vagy került torz megvilágításba. Ez a helyzet anélkül alakult ki, hogy az apparátus részéről szándékos félrevezetés, információs mesterkedés vagy a hírközlés részéről torzítási szándék állna fenn. A valós kép közismertté tételét a lakossági közöny is nehezíti. Úgy tapasztaljuk, hogy az állampolgárok a tanácsstagi munkára csak akkor reagálnak, ha valamilyen személyes problémájuk van vele, akkor viszont nemegyszer szélsőségesen. Helyesnek tartjuk, hogy a városban működő pártok képviselői ne csak a tanácsstagi ülésén, hanem a végrehajó bizottsági üléseken is részt vegyenek és közvetítsék a lakossági érdekeket, ezáltal is aktívan hozzájárulnak a megalapozottabb testületi döntésekhez. A tanácsstagi létszáma túlméretezett, melynek hatékony működését nehéz biztosítani.

A létszámcsökkentés ugyanakkor a tanácstag és a lakosság kapcsolatát sodorhatja veszélybe. Ezt az ellentmondást olyan módon lehetne feloldani, hogy a tanácstagok jobban felhasználják a lakossági igények és érdekek megismerésére a különböző lakóterületi szerveződések, szervezetek.

A tanácsi bizottsági rendszer újraszabályozása elengedhetetlen, szerepüket fokozni kell. Véleményünk szerint nem tartható az az előírás, hogy a bizottsági tagok többsége önkormányzati testületi tag is legyen. Lehetővé kellene tenni, hogy a bizottsági elnökök maguk válasszák meg a bizottsági tagokat, amely várhatóan élénkítené a munka hatékonyságát. Külső szakértők nagyobb arányú bevonásával a bizottságokat alkalmassá kellene tenni a döntési javaslatok kidolgozására és az apparátus működése feletti folyamatos és érdemi ellenőrzésre, természetesen az ellenőrzési jogosultság határainak pontos megvonásával.

A testületi döntések előkészítésében az eddigieknél nagyobb szerepet kell szánni a bizottságok elnökeinek, s a belőlük létrehozható fórumnak, amely véleményünk szerint a mai végrehajtó bizottság helyébe is léphet.

Ugyanakkor célszerűnek tartanánk, hogy a javaslattevő, véleményező, előkészítő, ellenőrző és koordináló feladataik mellé a jogszabályban pontosan körülírt módon és formában döntési hatáskört is kapjanak a bizottságok.

Nagykanizsa város hatályos városrendezési terveinek
jegyzéke

1. TERÜLETRENDEZÉSI TERVEK:

Sor- szám	Terv megnevezése	Tervező	Jóváhagyás	Megjegyzés
1.	Nk. Déli Iparterület Rendezési Tanulmánya	VÁTF	16/1971. vb.	
2.	Nk. Általános rendezési terve	VÁTI	12/1982. tan.	
3.	Nk. Szabadidőközpont részletes rend.terve	MÉLYÉPTERV	34/1982. vb.	Felülvizsgálata indokolt
4.	Nk. Városközpont rész- letes rendezési terv	DTV	63/1983. vb.	Karbantartása folyamatos
5.	Látóhegy, Nagybagola zártkert komplex RT.	KATE	26/1984. vb.	Karbantartása folyamatos
6.	Nk. É-i városrész részletes rend.terv	VÁTI	35/1985. vb.	Karbantartása folyamatos
7.	Nk. ÉK-i városrész részletes rend.terv	ZALATERV	62/1985. vb.	Karbantartása folyamatos
8.	Nk. Szentgyörgyvári hegy komplex RT.	KATE	34/1986. vb.	Karbantartása folyamatos
9.	Nk. ÉK-i városrész I. útem beép.terve (lakásberuházási prog- ram)	ZALATERV	35/1986. vb.	Karbantartása fo- lyamatos 1989. évig, jelenleg a terv módosítása folyamatban van (ZALATERV)
10.	Nk-Palin új lakóterü- let RRT	ZALATERV	67/1987. vb.	Karbantartása folyamatos
11.	Nk-Kiskánizsa városr. egyszerűsített RRT	DTV	71/1987. vb.	Karbantartása folyamatos
12.	KANIZSA Butorgyár és környéke komplex rendezési terv	ZALATERV	64/1987. vb.	Karbantartása folyamatos
13.	Nk-Szabadhegy zk.komp- lex rendezési terv (Módosítása)	KATE	11/1988. vb. 31/1989. vb.	
14.	Nk. Förhénc-Cserfő zártkertek komplex rendezési terve	KATE	38/1989. vb.	

Sor- szám	Terv megnevezése	Tervező	Jóváhagyás	Megjegyzés
15.	Nk. Általános Rendezési Terv felülvizsgálata, korszerűsítése	DTV	5/1990. tan.	
16.	Nk. Általános Rendezési Terv karbantartása és módosítása	VÁTI	Karbantartásáról tanácsülési tájékoztató 1985. és 1986.	
17.	Nk-Miklósfa egyszerűsített részletes rendezési terve	VÁTI	Programterve a 93/1989. vb. sz. hat.-tal jóváhagyva	

2. BEÉPÍTÉSI TERVEK

Sor- szám	Terv megnevezése	Készítés időpontja	Tervező
1.	Nk. és körny.komm.hulladék ell.tanulmány	1984.	DTV
2.	Zrinyi u. D-i tömb beép.t.	1984.	ZALATERV
3.	Sneff tér és környéke (Szabadság t.K-i tömb b.t.)	1984.	DTV
4.	Nk-Palin I.ü.beép.t.mód.	1984.	ARCHITEKT
5.	Nk.Szabadság tér beép.t.	1984-85.	DTV
6.	Nk.Néphadsereg u. D-i old. szabályozás-,városképi bőv.	1985.	ZALATERV
7.	Nk.Magyar u. É-i szakasz szab.-városképi követelmény	1985.	ZALATERV
8.	Nk.Zrinyi u. É-i tömb beép.t.	1985.	ZALATERV
9.	Nk.Magyar u. VKP-i torkolat beépítési t.(Szab.tér É-i t.)	1985.	DTV
10.	Nk.Piac tér és környéke beép.t. (Szabadság tér D-i tömb)	1985.	DTV
11.	Nk.Péterfai u. beép.t. (1984.évi módosított)	1986.	ZALATERV
12.	Nk.Eötvös tér É-i tömb beép.t.	1986.	DTV
13.	Nk.Eötvös tér D-i tömb beép. programterv	1986.	DTV, ZALATERV. GEN-PLAN
14.	Nk.Zemplén u.lakóter. al-központ beép.terve	1986.	SZÖVTERV

Sor- szám	Terv megnevezése	Készítés időpontja	Tervező
15.	Nk.Zsinagóga és környezete rek.program (1984.évi DTV., ZALATERV,OMF tanulm.alapján)	1986.	ZALATERV
16.	Nk.Somogyi B.u.eleje É-i tömb beép.t.(TANÉP pályázat)	1986.	ZALATERV, GYÖRITERV, GEN-PLAN
17.	Nk.Magyar-Árpád-Sikátor tömb beép.terve	1986-1987.	FORMA
18.	Nk.Rozgonyi-Hunyadi sarok beépít.terve	1986.	FORMA
19.	Nk.Thury Gy. tér beép.t.	1986.	ZALATERV
20.	Nk.Szabadság tér É-i térfal szindinamikai modellezés		JPTE
21.	Nk.Petőfi S. u. szabályozá- si városképi követelményei	1986.	DTV
22.	Nk.Kölcsey u. és Ny-i tömb rekonstrukciós terve	1987.	DTV
23.	Nk.Somogyi B. u. É-i tömb hasznosítási terve	1989.	DTV
24.	Deák tér rekonstrukciós terve	1990.	FORMA
25.	Nk.Sneff tér ÉNy-i területé- nek és a Rozgonyi u. 4. sz. egyszerűsített beépít.terve	1988.	DTV

Nagykanizsa város népességadatai
1985 - 1990.

Korcsoport	1985. XII. 31.	1990.XII.31. várható
0 - 2 éves	2.600	1.510
3 - 5 éves	2.930	1.973
6 - 14 éves	7.950	7.976
15 - 17 éves	3.200	3.047
18 - 55/60 éves	30.900	30.272
55/60 év feletti	9.420	10.497
Összesen:	57.000	55.275
Munkaképes kor feletti a lakónépesség %-ban	16,5	18,9

A lakónépesség foglalkoztatási adatai

Megnevezés	1985. XII. 31.	1990.XII.31. várható
<u>I. Munkaerőforrás alakulása</u>		
Munkaváll.korú népesség (15-55/60 év)	34.100	33.000
Munkakép.koron tuli aktiv kereső	1.000	1.000
Munkaerőforrás összesen:	35.100	34.000
<u>II. Munkaerőfelhasználás</u>		
Ipar	12.864	11.500
Építőipar	1.202	800
Mezőgazdaság	1.682	1.800
Szállítás-hírközlés	2.243	2.700
Kereskedelem	2.805	2.600
Vizgazdálkodás	283	400
Egyéb	6.170	5.900
Összesen:	26.449	25.700
Inaktív keresők és eltartottak	8.651	8.300
Munkaerő felhaszn. összesen	35.100	34.000
Munkaerőforrás aktivitása %	75,4	75,6

Nagykanizsa város lakásellátási és állami
telekalakítási mutatói

1985 - 1990.

Megnevezés	M.e.	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
Lakásállomány	db	20.065	21.424
Épített lakások száma az elmúlt időszakban	db		1.725
ebből: tanácsi bérlakás	db		160
tanácsi értékesítésű	db		-
egyéb állami	db		117
OTP telepszerű	db		789
magánlakás	db		659
Megszűnt lakások száma az elmúlt időszakban	db		366
Felújított lakások száma az elmúlt időszakban	db		159
Korszerűsített lakások száma az elmúlt időszakban	db		28
Állami telek alakítás az elmúlt időszakban	db		261

Nagykanizsa város kommunális ellátottsági mutatói
1985 - 1990.

Megnevezés	M.e.	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
1 lakásra jutó személy	fő	2,83	2,7
Vizvezeték hálózat	km	146,9	158,8
Vezetékes vízzel ellátott lakások	db	19925	21289
Ellátottság	%	99,3	99,4
Csatornahálózat	km	70,0	78,8
Csatornával ellátott lakások száma	db	13202	14432
Ellátottság	%	65,8	67,4
Villamosenergia-hálózat	km	262,3	277,8
Villamosenergiával ellátott lakások száma	db	19987	21346
Ellátottság	%	99,6	99,6
Gázvezeték hálózat	km	197,6	214,6
Vezetékes gázzal ellátott lakások száma	db	19469	20800
Ellátottság	%	97,0	97,1
Városi uthálózat	km	154,3	157,4
Kiépítettségi mutató	%	81,3	85,5
Belterületi uthálózat	km	98,0	101,0
Kiépítettségi mutató	%	90,4	96,8
Városi járdahálózat	km	182,5	184,1
Kiépítettségi mutató	%	80,6	84,4
Összes park- és zöldterület	em2	1599	1613
Belterjesen gondozott	em2	560	844
Külterjesen gondozott	em2	1039	769
Játszóterek száma	db	82	87

Nagykanizsa város művelődésügyi ellátásának mutatói
1985 - 1990.

Megnevezés	M.e.	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
Óvodai férőhelyek száma	fh.	2.114	2.144
Óvodába elhelyezettek száma	fő	2.385	2.149
Kihasználtság	%	112,0	100,2
Általános iskolák száma	db	14	14
Ált.iskolai tanulók száma	fő	7.586	7.240
Tanulócsoportok száma	db	259	263
Napközis csoportok száma	db	134	145
Napközis tanulók aránya	%	52,4	49,8
Diákszociális ellátás aránya	%	82,4	78,7
Oktatási célra használt helyiség	db	254	261
Ebből tantermek száma	db	182	182
Középiskolai tanulók száma	fő	2.455	2.602
Középisk.tantermek száma	db	84	105
Szaktanulók száma	fő	1.324	1.617
Szaktanulók tantermek száma	db	24	24

Nagykanizsa város sportlétesítményei
1985 - 1990.

Létesítmény megnevezése	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
Atlétikai pálya	5	6
Kézilabda pálya	17	21
Labdarugó pálya		
- füves	10	12
- salakos	3	3
Teniszpálya	12	19
Röplabda pálya	7	7
Sipálya	-	1
Hajómodell pálya	1	1
Motocross pálya	1	1
Autócross pálya	-	1
Tekepálya		
- 2 sávós	2	2
- 4 sávós	1	1
Városi lőtér	1	1
Kulcsosház	1	1
Tanuszoda	1	1
Fedett uszoda	-	1
Tornaszoba, tornaterem	13	13
Csónakház	1	1
Egyéb fedett létesítmény	9	12

Nagykanizsa város egészségügyi ellátásának mutatói
1985 - 1990.

Megnevezés	M.e.	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
Körzeti orvosi szolgálat	körzet	19	19
Körzeti gyermekorvosi szolgálat	körzet	11	11
Üzemegészségügyi szolg.	óra	97	96
Szakorvosi rendelőint.	óra	267	274
Lakossági szűrővizsgálat	óra	63.000	65.000
Ált.kórházi ellátás	ágy	765	815
1 felnőtt körzeti orvosra jutó lakosok száma	felnőtt lakos	2.239	2.280
1 gyermek.körzeti orvosra jutó gyermek. száma	gyerm. létsz.	1.227	1.200
1 iskolaorvosra jutó gyermekek száma	középisk. tan.	1.600	1.650
Üzemegészségügyi óra 10.000 lakosra	óra	17,0	16,5
Szakorvosi rend. óra 10.000 lakosra	óra	26,0	25,0
Lakossági szűrővizsg. 10.000 lakosra	óra	2,4	2,4
Ált.kórházi ellátás 10.000 lakosra	ágy	69,5	74,1

Szociális ellátás

Ellátási formák	1985.		1989.		1990. várható	
	fő	felhasznált össz. eFt	fő	felhasznált össz. eFt	fő	felhasznált össz. eFt
Rendszeres szoc.segély	130	2.715	110	3.391	105	3.000
Esetenkénti segély	484	1.741	1.390	4.314	1.500	4.500
Mozgássérültek üzem- anyagköltség hozzájár.	153	400	242	1.524	250	2.400
Ápolási díj	-	-	-	-	35	800
Közgyógyszer ellátás	161	-	193	-	920	50
Lakbértámogatás	12	15	12	15	1.200	3.000
Szociális étkezés	104	445	235	1.436	250	2.254
Házi szociális gond- dozás	89	1.168	142	1.495	150	1.600

Nagykanizsa város kereskedelmi és vendéglátási
fejlesztési adatai, mutatói
1985 - 1990.

Megnevezés	M.e.	1985. XII.31.	1990.XII.31. várható
<u>I. Kereskedelem (magánker.nélkül)</u>			
Kisker.egységek száma	db	172	198
Kisker.egységek alapterülete	m2	38.790	45.000
Éves áruforgalom	eFt	3.160.000	4.350.000
Ellátási mutatók:			
- 1 m2-re jutó forg.(magánker.nélk.)		82.490	96.666
- 1 lakosra jutó forg. "		57.895	78.697
- 1000 lakosra jutó bolti alapterület	m2	680	800
<u>II. Vendéglátás (magánker.nélkül)</u>			
Vendéglátó egys. száma	db	64	64
Vendéglátó egys.alapterülete	m2	11.203	9.700
Éves áruforgalom	eFt	240.000	200.000
Ellátási mutatók:			
- 1 m2-re jutó forg.(magánker.nélk.)		18.173	20.618
- 1 lakosra jutó forg.		3.609	3.618
- 1000 lakosra jutó vendégl. alapterület	m2	183	175
<u>III. Idegenforg.szálláshely alakulása</u>			
		1.267	1.489

Áthúzódó kötelezettségek tételes kimunkálása a beruházási,
felújítási munkákról

1.000 Ft-ban		
Célok megnevezése	Összege	Megjegyzés
1/ Lakótelepi járulék		
- ÉK-i lakótelep 102/I-II.ü.	1.700	szerződés van
- ÉK-i lakótelep 102/III-IV.ü.	8.000	szerződés nincs
- ÉK-i lakótelep gerincmű	6.000	szerződés nincs
- Péterfai u.VI.ü. gáz	1.500	szerződés nincs
Összesen:	17.200	
2/ Telekgozdkódás		
- Zemplén u. üzletsor területrendezés	2.000	szerződés nincs
- Palin IV.ütem gáz	1.000	szerződés nincs
- Téglagyári u. garázssor utépités	800	szerződés nincs
Összesen:	3.800	
3/ Egyéb beruházások, felújítás		
- Szennyvizziszt.telep bővítés	105.000	szerződés van
- Folyékony hulladék elhelyezés III. ütem	200	szerződés van
- Thury SZKI áthelyezése (pártszékház és munkásórség étalakitása)	10.000	szerződés nincs
- Miklósfbai ált.isk.bővítés	5.800	szerződés van
- IV.sz. Záporkiömlő elvezető csatorna tervezés	500	szerződés nincs
- Miklósfbai iskola óvodává történő étalakitása	6.000	szerződés van
Összesen:	127.500	
MINDÖSSZESEN:	148.500	

Megjegyzés:

Az áthúzódó kötelezettségek 1991. évre vonatkoznak, az elindított céloknál a szerződéskötések folyamatban vannak, év végéig rendezést nyernek.

Hiteltörlesztések és kamatok várható alakulása
(az 1990.jun.-ban érvényes kamatlábak alapján)

Megnevezés	Összege eFt	Kamat %	Törleszt. határidő	Adatok 1.000 Ft --				
				1991.	1992.	1993.	1994.	1995.
I. Hitelszerződések-törlesztések								
1/ Érdokaltségi alap megelőleg.hitel(MNB)	25.000	25	1991.márc.	25.000	-	-	-	-
2/ Lakásépítés terü- letelőkészítés (1989.okt.)	10.000	8,12	1991.márc.	10.000	-	-	-	-
(1990.júl.)	15.000	8,12	1992.jan.	-	15.000	-	-	-
			Összesen:	10.000	15.000	-	-	-
3/ Lakásépítés,vásárl. támogatása - 1985.	5.200	3,0	1997.	520	520	520	520	520
- 1986.	5.160	3,0	1998.	516	516	516	516	516
- 1987.	6.000	3,0	1999.	600	600	600	600	600
- 1988.	9.000	3,0	2000.	900	900	900	900	900
- 1989.	8.000	7,35	2001.	-	800	800	800	800
- 1990.	8.000	7,35	2002.	-	-	800	800	800
			Összesen:	2.536	3.336	4.136	4.136	4.136
4/ Bankhitel 1989. dec.15.	5.000	24	1992.dec.	1.500	1.800	-	-	-
Vizműépítéshez 1990.épr.3.	45.000	24	1995.dec.	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
			Összesen:	10.500	10.800	9.000	9.000	9.000
TÖRLESZTÉSEK MINDÖSSZESEN:				40.036	29.136	13.136	13.136	13.136
II. Kamatok								
1/ Erd.hitel				1.563	-	-	-	-
2/ Lakásép.terül. előkész. 1989.után				105	-	-	-	-
1990.után				1.218	5	-	-	-
			Összesen:	1.403	5	-	-	-
3/ Lakásép.vásárl. támog.								
- 1985.évi után				103	87	72	56	41
- 1986.évi után				118	102	87	71	56
- 1987.évi után				161	144	125	108	90
- 1988.évi után				263	235	208	182	155
- 1989.évi után				588	573	514	454	396
- 1990.évi után				508	580	556	505	446
			Összesen:	1.821	1.729	1.562	1.376	1.184
4/ Bankhitel Szennyvztiszt.I.	5.000			785	424	-	-	-
II.	45.000			10.770	8.610	6.450	4.291	2.130
			Összesen:	11.555	9.034	6.450	4.291	2.130
KAMATOK MINDÖSSZESEN:				16.342	10.768	8.012	5.667	3.314
TÖRLESZTÉSEK ÉS KAMATOK MINDÖSSZESEN (I+II):				64.378	39.904	21.148	18.603	16.450

Nagykanizsai Városi Tanács államigazgatási felügyelete alá
tartozó gazdasági egységek tevékenységi köre

Incatlankezelő és Közvetítő Vállalat

- 1412 Gépek és gépi berendezések javítása
- 1422 Közlekedési eszközök javítása
- 1712 Épületasztalos ipar
- 1714 Faipari termékek javítása
 - 211 Magasépítőipar
 - 213 Építési szak- és szerelőipar
 - 222 Beruházás és építményfenntartás szervezése, lebonyolítása, és beruházási fővállalkozás
- 4121 Tehergépjármű közlekedés
- 5111 Termelőeszköz nagykereskedelem
- 5133 Vegyes iparcikk nagykereskedelem
- 5144 Vegyes iparcikk kiskereskedelem
- 7221 Termelőeszköz kölcsönzése, lízing
- 7222 Anyagi jellegű egyéb tevékenység
- 7423 Egyéb gazdasági jellegű szolgáltatás
- 7611 Állami bérlakások és egyéb ingatlanok kezelése
- 7623 Parkosítás, egyéb zöldterületek fenntartása
- 7629 Egyéb város-, községgazdálkodási szolgáltatás

Városgazdálkodási és Kommunális Szolgáltató Vállalat

- 1412 Gépek és gépi berendezések javítása
- 1811 Egyéb ipari termékgyártás (koszoru termelés)
- 2113 Vegyes magasépítés (parképítés)
- 3111 Mezőgazdasági termelés (kertészet)
- 4121 Tehergépjármű közlekedés
- 4171 Garázstevékenység, parkolás, járműmegőrzés
- 5146 Vegyes tevékenységű kiskereskedelem (virágboltok)
- 7419 Mérési tevékenység (légszennyezés mérés)
- 7621 Köztisztasági szolgáltatás
- 7623 Parkosítás, egyéb zöldterületek fenntartása
- 7624 Kéményseprés és tüzeléstechnikai szolgáltatás
- 7625 Temetkezés
- 7626 Kommunális szolgáltatás
- 7629 Egyéb város- és községgazdálkodási szolgáltatás (illemhelyek)
- 8239 Közegészségügyi egyéb feladatok (kártevőirtás)

Szolgáltató Költségvetési Üzem

- 7211 Utak, járdák, hidak, vízi létesítmények építési, karbantartási, javítási, felújítási, bővítési, átalakítási és korszerűsítési munkáinak ellátása.

Nagykanizsa város közigazgatási területén lévő tanácsi ut-, és járdahálózat, parkolók, hidak és uttartozékok kezelői jog gyakorlása.

A tanács részére végzett feladatokon felül - ha a tanácsi fejlesztési és fenntartási feladatok megvalósulását nem gátolja - egyéb szervezetek és a lakosság részére teljesítendő építő és szolgáltatási munkák ellátása, a szabad kapacitás mértékéig.

- 21 Épületek és más létesítmények kivitelezése, meglévő létesítmények felújítása, karbantartása, bontása
- 221 A fenti feladatok gazdaságos ellátásához a saját kivitelezésű munkákkal kapcsolatos tervezői tevékenység
- 2221 Beruházás és építményfenntartás szervezése, lebonyolítása és beruházási fővállalkozás.
Megbízások alapján az állóeszközök létesítésével, bővítésével, pótlásával és fenntartásával kapcsolatos szervezés és lebonyolítás.
Komplett létesítmények fővállalkozási formában történő megvalósításának szervezése.
- 4125 Közutak és hidak üzemeltetése. A helyi tanácsok kezelésében lévő utak, hidak, járdák és várakozó helyek üzemeltetése.
- 7222 Anyagi jellegű egyéb tevékenység. Az anyagi tevékenység különböző területeibe be nem sorolható, de anyagi jellegű tevékenységek (pl. hulladék válogatás és osztályozás).
- 7621 Köztisztasági szolgáltatás. A települések közterületeinek tisztántartása, hó- és síkosságmentesítése.
- 7622 Településtisztasági szolgáltatás. Szennyvíztérolók és közcatornákba nem kötött csatornák és csatornarendszerek kiürítése, tisztítása és fertőtlenítése
- 7623 Parkosítás, egyéb zöldterületek fenntartása
- 7628 Közvilágítás üzemeltetése
- 1514 Betonelemgyártó ipar

A hatósági munka főbb mutatói

M e g n e v e z é s	1985.	1986.	1987.	1988.	1989.
Összes iktatott ügyirat száma	32.026	42.194	43.909	40.769	37.782
1985 = 100,0 %	100	108,1	112,5	104,5	96,8
Ebből - a városkörnyéki ügyek száma	2.119	2.344	2.535	2.249	1.045
- az összes ügy %-ában	5,4	5,6	5,8	5,5	4,9
- a kiadott I.foku határozatok száma	10.803	11.065	11.415	10.858	10.390
- az összes ügy %-ában	27,7	26,2	26,0	26,6	27,5
Ebből - a városkörnyéki ügyben hozott I.foku h.sz.	291	352	372	496	419
- az összes határozat %-ában	2,7	3,2	3,3	4,6	4,0
A fellebbezések száma:	105	164	146	97	102
a kiadott határozatok %-ában	1,0	1,5	1,3	0,9	1,0
Saját hatáskörben elintézve	6	19	7	6	7
a fellebbezések %-ában	5,7	11,6	4,8	6,2	6,8
II.fokon a határozat helybenhagyva	80	131	116	73	68
a fellebbezések %-ában	76,2	79,9	79,5	75,2	66,6
II.fokon (községekkel kapcs.)hozott hat.sz.	59	78	79	56	22
az I.foku hat.helybenhagyva, fellebb.elut.	47,5	76,9	50,1	71,4	63,6
Ügyészi óvások száma	1			3	